

Univerza v Mariboru

Fakulteta za gradbeništvo,
prometno inženirstvo in arhitekturo

Maruša Fajt

Prenova območja tržnice Tabor v Mariboru

Projektna naloga

Univerzitetnega študijskega programa Arhitektura 1. stopnje

Projektna naloga Univerzitetnega študijskega programa Arhitektura 1. stopnje
Prenova območja tržnice Tabor v Mariboru

Študentka: **Maruša Fajt**
Študijski program: **Univerzitetni, Arhitektura**
Smer: **Arhitektura**
Mentor: **doc. dr. Peter Šenk, univ. dipl. inž. arh.**
Lektorica: **Ksenja Petrič, dipl. slov.**

Maribor, september 2017

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju doc. dr. Petru Šenku za usmerjanje in pomoč pri izdelavi projektne naloge.

Hvala Luki, za pomoč in potrpežljivost.

Posebna zahvala gre tudi družini, predvsem pa staršem in sestri, ki so me podpirali in mi tako tudi študij omogočili.

PRENOVA OBMOČJA TRŽNICE TABOR V MARIBORU

Ključne besede: *tržnica Tabor, Maribor, Nova vas, prenova*

Povzetek

Projektna naloga obravnava območje tržnice Tabor v mestni četrti Nova vas. V prvem delu naloge je predstavljena mestna četrt Nova vas in njene spremembe skozi čas. Temu sledijo referenčni primeri in analiza obravnavanega območja z idejno zasnovo.

Predstavljena je idejna zasnova prenove tržnice z ureditvijo javnih odprtih površin, dostopov za napajanje programov in funkcionalno ovirane ter zasnova kavarne.

RENOVATION OF MARKETPLACE TABOR IN MARIBOR

Key words: *marketplace Tabor, Maribor, Nova vas, renovation*

Abstract

The project deals with the area of the marketplace Tabor in the city district Nova vas. The first part of the project presents the city district Nova vas and its changes through time, then follow some examples and the analysis of the marketplace with its concept.

The project also includes the concept of renovating the marketplace with the arrangements of open public spaces, access to the additional programs, a cafeteria and access for the disabled.

Vsebina

0	UVOD	1
1.1	Opis splošnega področja projektne naloge in opredelitev problema	1
1.2	Namen in cilji projektne naloge	1
1.3	Struktura projektne naloge	1
2	MARIBOR	2
2.1	Kratka zgodovina mesta	2
2.2	Gradbeni in urbanistični razvoj mesta	3
2.3	Soseska S-23	4
3	REFERENČNI PRIMERI	5
3.1	Tržnica Celje	5
3.2	The Forks Market	6
4	OPIS OBSTOJEČEGA STANJA IN NAMERAVANIH POSEGOV	7
5	ARHITEKTURNA ZASNOVA TRŽNICE TABOR	9
5.1	Dostopnost in komunikacije	9
5.2	Programska zasnova	9
5.2.1	Zeleni trg s skupnimi prostori	10
5.2.2	Servis	10
5.2.3	Odpadki	10
5.2.4	Kavarna	10
5.2.4.1	Skladišče	10
5.2.5	Javne sanitarije	10
5.2.6	Večfunkcionalna cona	11
5.2.7	Kioski	11
5.2.8	Letni kino	11
5.2.9	Street food Maribor	11

6	SKLEP	12
7	VIRI IN LITERATURA	13
8	PRILOGE	14
8.1	Seznam slik	14
8.2	Seznam prilog	15
	NASLOV ŠTUDENTKE	17
	KRATEK ŽIVLJENJEPIS	17

0 UVOD

1.1 Opis splošnega področja projektne naloge in opredelitev problema

V Mariboru že nekaj let opazujemo propadajočo infrastrukturo, ki ji nihče ne namenja prevelike pozornosti, saj prenova zahteva velik finančni zalogaj. Posledično je odnos ljudi do nekdanj dobrega zgloda napredne soseske Nova VvVas, ki je predmet projektne naloge, popolnoma brezbrizen.

Izbrano območje je pod križiščem dveh velikih dvopasovnic ali mestnih vpadnic – Kardeljeva cesta in Cesta proletarskih brigad. Tržnica je bila skrbno načrtovana in zgrajena leta 1983 zraven blokovskega naselja/četrta Nova Vvvas z namenom, da razbremenijo staro mestno tržnico in tako dvignejo kakovost bivanja na tem območju. Neposredna bližina ceste nam omogoča dostop na odprto javno površino ter dostavo izdelkov na tržnico. Vendar je dostop onemogočen gibalno oviranim osebam, saj so severni, južni ter vzhodni vhodi v podhod oziroma tržnico stopniščni, zahodni vhod, ki je namenjen dostavi, pa presega 6 % naklonskega vzpona.

Že ob prvem obisku tržnice sem ugotovila, da kot vse druge javne površine tudi le-ta propada, saj je obisk ljudi na tem območju minimalen. V zadnjih letih je tržnica izgubila na prvotnem pomenu, saj jo le redko le-to tu in tam obišejo ljudje, zanimiv pa je podatek, da zanjo večina mladih ljudi sploh ne ve.

Zraven območja je parkirišče za osebna vozila in stanovanjski bloki – stolpnice s pritličnimi javnimi funkcijami, ki za razliko od tržnice delujejo nemoteno. Z željo, da območje ponovno obudimo, bi bilo treba urediti odprte javne površine in jih programsko nadoknaditi, da bi privabljala lokalne prebivalcesaj bi na ta način privabljala lokalne prebivalce in jim nudila nekaj več kot samo bivalno območje.

1.2 Namen in cilj projektne naloge

Cilj projektne naloge je analiza in izdelava projektne rešitve za izbrano območje. Namen le-te je izdelati idejno zasnovo tržnice v mestni četrti Nova Vvvas z ustreznimi pogoji za nemoten prehod vseh ljudi in urejeno odprto površino s kavararno in dodatnimi programi.

Namen diplomske naloge je tudi zasnovati odprto javno površino, ki bo privabljala ljudi, da obišejo tržnico ter kupijo lokalne izdelke. Na ta način bi ponovno oživelili predel mestne četrti Nova vas.

1.3 Struktura projektne naloge

V projektni nalogi je najprej narejena analiza samega območja in opis težav, s katerimi se sooča mestna četrt. Sledi raziskovanje, kako kvalitetno obnoviti odprto javno površino z vsemi zaprtimi in odprtimi površinami ter dostopi. Izdelana je idejna zasnova tržnice Nova VvVas od koncepta do načrtov.

2 MARIBOR

Maribor je drugo največje mesto v Sloveniji in središče slovenske Štajerske. Ponaša se kot univerzitetno in metropolitansko mesto ter gospodarsko, finančno, upravno, izobraževalno, kulturno, trgovsko in turistično središče severovzhodne Slovenije.

Leži pod Pohorjem na obeh bregovih reke Drave ob njenem vstopu v Dravsko polje. Staro srednjeveško jedro je na levem bregu Drave, novejši del pa predvsem na desni strani reke Drave.

2.1 Kratka zgodovina mesta

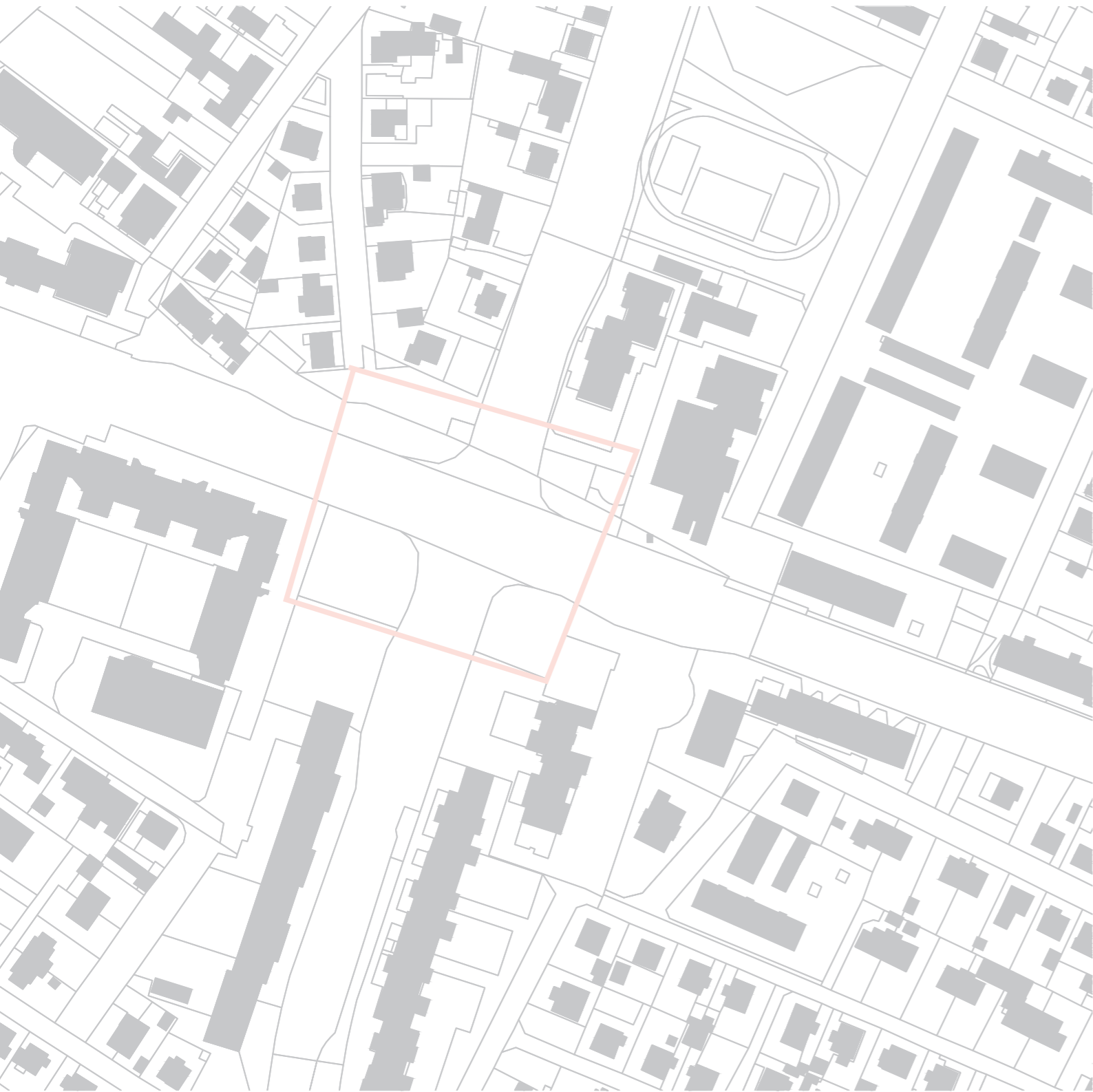
Prva omemba mesta Maribor sega v 13. stoletje (Reichenberg, 2016). Omenjen je trg, ki stoji ob gradu. Leta 1254 je trg dobil mestne pravice. Z zmago Rudolfa Habsburškega nad Otokarjem II. leta 1278 se je začelo mesto naglo razvijati. Maribor je kljuboval obleganjem Matije Korvina leta 1480–1481.

V 16. Stoletju dobi Maribor obzidje, zaradi neprestane grožnje Turških vpadov. Obzidje je potekalo po obodu naselbine – območje veliko 25 hektarjev. To območje še danes poznamo kot Intramuros, območje znotraj obzidja, ki je srednjeveško jedro mesta. Mesto je zaznamovano v 17. stoletju s kugo in požari, posledično začnejo nastajati novogradnje, ki imajo značilnosti pozne renesanse in baroka. Maribor postane pomembnejše mesto tedanje monarhije leta 1846 z izgradnjo južne železnice. Po koncu 1. svetovne vojne se mesto znajde v perifernem položaju prostora, ki uveljavi predvsem druge prometne smeri, saj je mesto pred tem bilo predvsem centralizirano (Reichenberg, 2016). Maribor je z izgradnjo hidroelektrarne Mariborski otok leta 1948 doživlja industrijsko in urbanistično revolucijo. Hidroelektrarna je dobavila energijo industrijskim obratom v mestu, razvoj socialnega ter urbanega življenja pa je Maribor uvrstilo na drugo mesto med urbana središča v Sloveniji. Razvoj industrije Maribor uvršča na seznam pomembnejših mest tedanje kraljevine.

Po drugi svetovni vojni je bilo v Mariboru uničenih kar 47 % stavb, vendar glavnih tarč, glavnega in železniškega mostu preko reke Drave, niso uspeli porušiti. Kljub veliki škodi se je Maribor vendarle pobral in tako beležil velik razvoj. S krčenjem delovnih mest v industriji se pozornost začne usmerjati v turizem in storitvene dejavnosti. Z ustanovitvijo univerze v Mariboru postane Maribor drugo univerzitetno mesto v državi. (MARIBOR: <http://mb.zadrga.si:81/o-mariboru/maribor-skozi-cas/>)

Osamosvojitve in posledično izguba Jugoslovanskega trga prinese Mariboru spremembo v gospodarstvu. Brezposelnost in krizo identitete prinesejo devetdeseta leta, ki jih lahko občutimo še danes.

SLIKA 1: Lokacija tržnice Tabor
[vir: lastna grafila]

0m 50m

SLIKA 2: Tržnica Tabor
[vir: lastna grafila]

2.2 Gradbeni in urbanistični razvoj mesta

Termin Urbs (= mesto) izvira iz latinske besede in predstavlja disciplino, ki načrtuje mesta in naselja. Tako je urbanizem treba definirati kot tehniko prostorskega urejanja, znanosti in umetnosti. (Mihelič, Humar, Nikšič, 2015).

Sam razvoj mestne stanovanjske gradnje v Mariboru se ni načrtoval natančno po urbanistični zasnovi, vendar le-tam, kjer je bilo še dovolj prostora. Tako so na levem bregu reke Drave »plombirali« še nezazidane parcele in jih umeščali v medgrajeno strukturo karejskih blokov. To jim je onemogočalo graditi v višino, saj so se morali bloki morali navezovati na sosednje.

Desni breg Drave je začel graditi bloke in stolpnice na proste površine med predmestne družinske hiše. Pri tem so skrbno načrtovali urbanistično zasnovo sosek, medtem ko so samostojne hiše gradili brez posebnega urbanističnega pristopa. Le-te so na desnem bregu reke Drave obsegale večji del zemljišč. Ob tem je vredno omeniti tudi jugoslovansko politiko »Laissez faire« – nemoč zagotavljanja komunalne opreme, posledično pa večanje črnih gradenj, ki jih je bilo nemogoče nadzorovati.

V Mariboru so v poznih petdesetih in šestdesetih letih sprejeli urbanistični program, s katerim so nova naselja dobila uradne nazive »soseska«. Načrte za nove soseske so izdelali na Zavodu za urbanizem Maribor po naročilu gradbenih podjetij. V šestdesetih letih so takšne soseske bile majhne in arhitekturno nezanimive, v začetku sedemdesetih, ko gradbena podjetja finančno »razcvetijo«, pa začnejo nastajati prve večje soseske. Takrat se tudi prvič pojavi soseska na območju Nova vas – stanovanjski blok S-21 (Pirkovič, 1982).

SLIKA 3: Prodajalna
[vir: lastna slika]

SLIKA 4: Tržnica
[vir: lastna slika]

SLIKA 5: Osrednji blok S-23
[vir: lastna slika]

2.3 Soseska S-23

Glavni naročnik za izgradnjo soseske S-23 je bilo podjetje SIS za komunalno Maribor. Sredstva za izgradnjo le-to so zbirali občani mesta Maribor – le-ti so 1 % bruto plače namenjali izgradnji mestnih skupnosti Tabor, Tezno, Center in Studenci – prispevek k stanovanjskem skladu, podjetja, oblastni organi ter državne ustanove (vsi so gradili z razpoložljivimi sredstvi in glede na svoje potrebe). Mestna občina je leta 1977 sprejela urbanistični načrt, za območje z namenom, da bi se mesto širilo proti Pohorju – Maribor Jug. .

Odgovorni projektant: Igor Borec, univ. dipl. inž. arh.

Maribor, marec 1983

Nova vas je tipično "socialistično" blokovsko stanovanjsko naselje, ki se nahaja na južnem robu mesta Maribor. Na velikosti 83 hektarjev so tipi objektov stanovanjski bloki z javnimi objekti ter samostojne enodružinske hiše. . Po tipologiji gre v naselju predvsem za visoke stanovanjske bloke, ki so orientirani glede na štiripasovno prometnico – Kardeljevo cesto. Obsega 1200 stanovanj s približno 3000 stanovalcev. Stolpnice tvorijo morfološko celoto, karto prikazujejo s svojo barvitostjo in višino. Najvišja stolpnica ima 16 nadstropji in je tik ob tržnici Tabor.

Čeprav naselje po letnicah izgradnje sodi med starejše, je arhitektonska in urbanistična oblikovna vrednost naselja velika, saj je poleg nekaterih enotnih zasnov objektov in vhodov vključeno tudi oblikovanje prostora (odprtih zelenih parkovnih površin) in vsebuje urbane opreme, vendar je kljub temu potrebna prenove.

Tržnica na območju Nova vas se nahajaje na severnem robu naselja, pod Kardeljevo cesto in Cesto Proletarskih brigad, obdajajo pa jo stanovanjske stolpnice K + P + 6 do K + P + 16. Zaradi propadajoče infrastrukture je tržnica slabo obiskana. Zasnova tržnice je danes povsem spremenjena, saj tako prvotni načrti niso bili v celoti izvedeni. Dostopi na tržnico so mogoči po stopnicah in rampi, kiatera je namenjena dostavi za tamkajšnji gostinski lokal ter dostavo surovin za potrebe tržnice. Sama zasnova nakazuje na to, da sta bila tržnica in podhod, del premišljene urbanistične zasnove, z namenom, da se ljudje izognejo eni izmed večjih cestnih vpadnic – Cesteo Proletarskih brigad, obenem pa soseski ponuditi kvaliteto kakovost življenjskega standarda s tržnico, kiatera te od stanovanja loči le nekaj korakov. Gibalno ovirane osebe tržnice ne morejo obiskati same, saj dovozna rampa presega naklon 6 %.

3 Referenčni primeri

3.1 Tržnica Celje

Arhitekti: Lena Krušec, Tomaž Krušec in Vid Kurinčič

Lokacija: Celje, Slovenija

Leto izgradnje: 2010

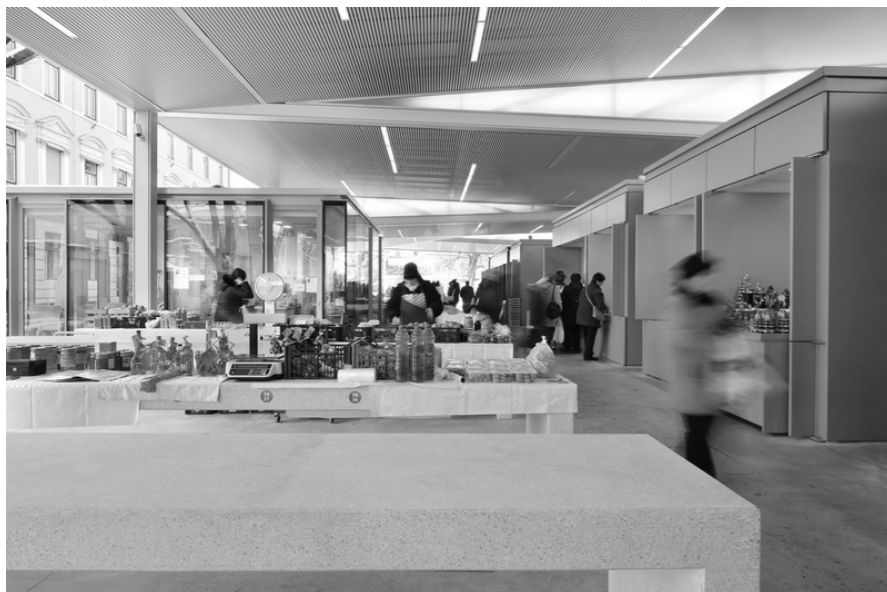
Lokacija mestne tržnice Celje leži v samem središču mesta in je načrtovana tako, da deluje kot urbani in pokriti trg, ki je neločljivo povezan z okolico.

Mestna tržnica Celje spada med odprte tržnice, kljub strehi pa še imaki ima kljub strehi 25 pokritih stojnic, v katere je moč pospraviti in zakleniti izdelke. Odkriti prodajalni pulti so iz masivnega teraca. Osrednji del tržnice predstavlja stekleni paviljon .

(DELO:<http://www.delo.si/druzba/kult/nova-mestna-trznica-celje-srce-vsakega-mesta.html>).

Tržnico pokriva velika jeklena streha pod katero se nahajajo odprte in zaprte površine. Streha ima več različnih višinskih nivojev, zaradi katerih tržnica dobiva zadostne količine naravne svetlobe, ki čez dan osvetljujejo prostor. Jekleni trikotniki, ki nastanejo med višinskimi nivoji so prekriti z mat steklom. Medprostori imajo konstrukcijski namen, saj nosilci omogočajo premoščanje celotne širine stavbe .

(ARHITEKTURA KRUŠEC: <http://www.arhitekturakrusec.si/projekti/trznica-celje>).

SLIKA 6: Tržnica Celje

[vir: <http://www.arhitekturakrusec.si/projekti/trznica-celje> (20.8.2017)]

SLIKA 7: Kioski

[vir: <http://www.arhitekturakrusec.si/projekti/trznica-celje> (20.8.2017)]

3.2 The Forks Market

Arhitekti: Number TEN Architectural Group

Lokacija: Winnipeg, MB, Kanada

Leto izgradnje: 2016

Arhitekti so tržnico The Forks Market oblikovali na način, da le-ta deluje kot dnevni prostor, kjer se ljudje počutijo kot doma, tj. prostor, kamor pripeljejo svoje najbližje, prijatelje in ljubljene. Namen projekta je bil obnoviti dotrajan prostor in ga spremeniti v prostor za prireditve in hkrati tudi tržnico. Z obnovo so poudarili tudi zgodovino mesta.

Dve opečni strukturi, ki danes predstavljata trg, sta bili nekoč strojnici za popravilo tovornih vozil in avtobusov, kasneje pa hlev za železniška podjetja. Atrijski prostor je bil zgrajen v poznih osemdesetih, ko sta se povezovali dve zgodovinski strukturi in ustvarili stavbo Forks Market (ARCHDAILY: <http://www.archdaily.com/790796/the-forks-market-food-hall-number-ten-architectural-group>).

Uporabljen material je les v kombinaciji z jeklom, ki na ta način tržnico navezujejo na zgodovinsko ozadje mesta. V kompleksu se tako nahajajo manjše trgovine, tržnica, street food market in prizorišče za druženje ljudi, saj so mize načrtno postavljene v osrednji del tako, da služijo prvotnemu namenu – druženju.

SLIKA 8: Restavracija

[vir: <http://eatnorth.com/eat-north/15-new-buzzworthy-canadian-restaurants> (20.8.2017)]

SLIKA 9: Forks market

[vir: <https://www.numberten.com/blog/37-project-related/288-a-new-vision-for-the-forks-market-a-design-guest-post> (20.8.2017)]

4 OPIS OBSTOJEČEGA STANJA IN NAMERAVANIH POSEGOV

Soseska S-23 obsega območje tržnice Tabor, ki se nahaja pod Cesto proletarskih brigad in Kardeljevo cesto. Projektna naloga se nanaša na obnovo tržnice, spodnje etaže javnih prostorov, dovozne poti do tržnice, ureditve podhoda in ureditve odprtih javnih površin okrog dostopov na tržnico. Tržnica je priključena na elektro in vodovodno omrežje. Dovoz oz. dostop je po lokalni cesti – Pengovovi ulici. Stanje tržnice Tabor prikazuje razpadajočo infrastrukturo. Tlaki po tleh so neenakomerno položeni, polomljeni ter niso v skladu z načrti, ki so pridobljeni pri Pokrajinskem arhivu Maribor. Na načrtih je zavedeno, da je tlak po tleh teraco, medtem ko je sedanje stanje tlaka beton in položena keramika rdečega klinkerja.

Predvidena investicijsko vzdrževalna in obnovitvena dela zajemajo naslednja dela: zamenjava tlaka, zamenjava miz in klopi, ureditev dovozne poti, ureditev dostopov za gibalno ovirane osebe, ureditev območja tržnice, rušitev obstoječih zidov, odstranitev nadstreškov nad stopnicami in izkop jame za hidravlično dvigalo. Urediti se morajo javne sanitarije in dodati sanitarije za invalide. Pod stopnice se morajo dograditi prostori za servis. V podhodu se mora urediti/nadgraditi razsvetljava in urediti stenska površina za grafitne poslikave. V delu, kjer je predviden prostor za letni kino, se morajo odstraniti cvetlična korita. Po celotnem območju se mora obnoviti tlak, lit betonski tlak, debeline 3 cm. V sanitarijah in tehničnih prostorih se tlak nadaljuje. V kavarni se popolnoma obnovi celotna struktura tal. Povečati se mora toplotna izolacija, zaradi toplotnih izgub, tlak iz zunanjsčine se nadaljuje v notranjščino. Narediti se mora ponovna struktura strehe nad kavarno po principu pohodne ravne strehe. Zamenjati se morajo dotrajana svetila. Prav tako se morajo odstraniti nadstreški in se zamenjati z novimi, jeklenimi IPE profili.

Urbana oprema je po celotnem območju obravnave enaka. Mize, klopi, rampe so iz betona, sedišča pa so dodatno zaščiteni z lesom.

SLIKA 10: Podhod
[vir: lastna slika]

SLIKA 13: Odpadki
[vir: lastna slika]

SLIKA 11: Betonska korita
[vir: lastna slika]

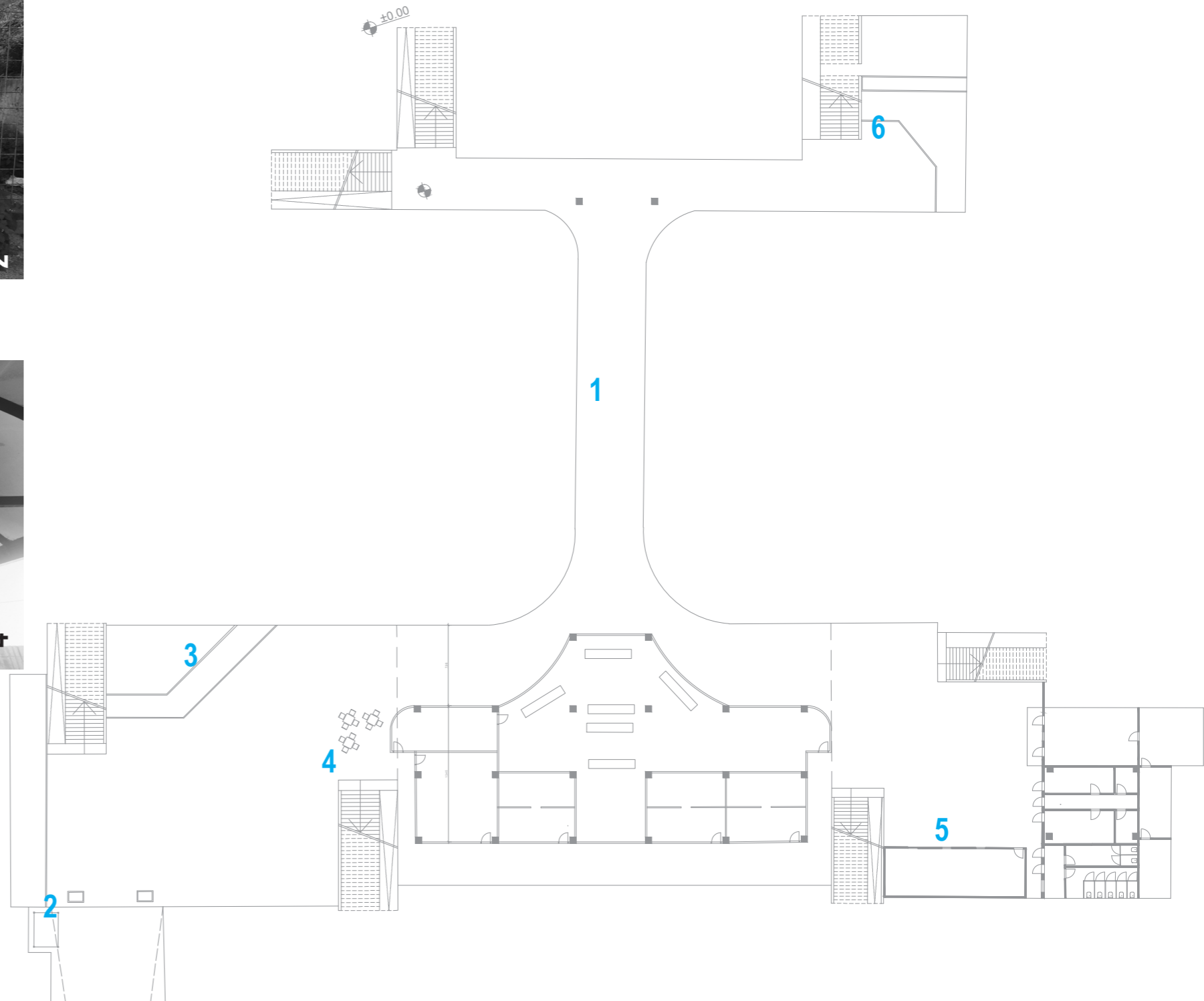
SLIKA 14: Nadstrešek
[vir: lastna slika]

SLIKA 12: Dograjeni prizidki
[vir: lastna slika]

SLIKA 15: Zanemarjeni dostopi
[vir: lastna slika]

SLIKA 16: Tlotis obstoječega stanja
[vir: lastna grafila]

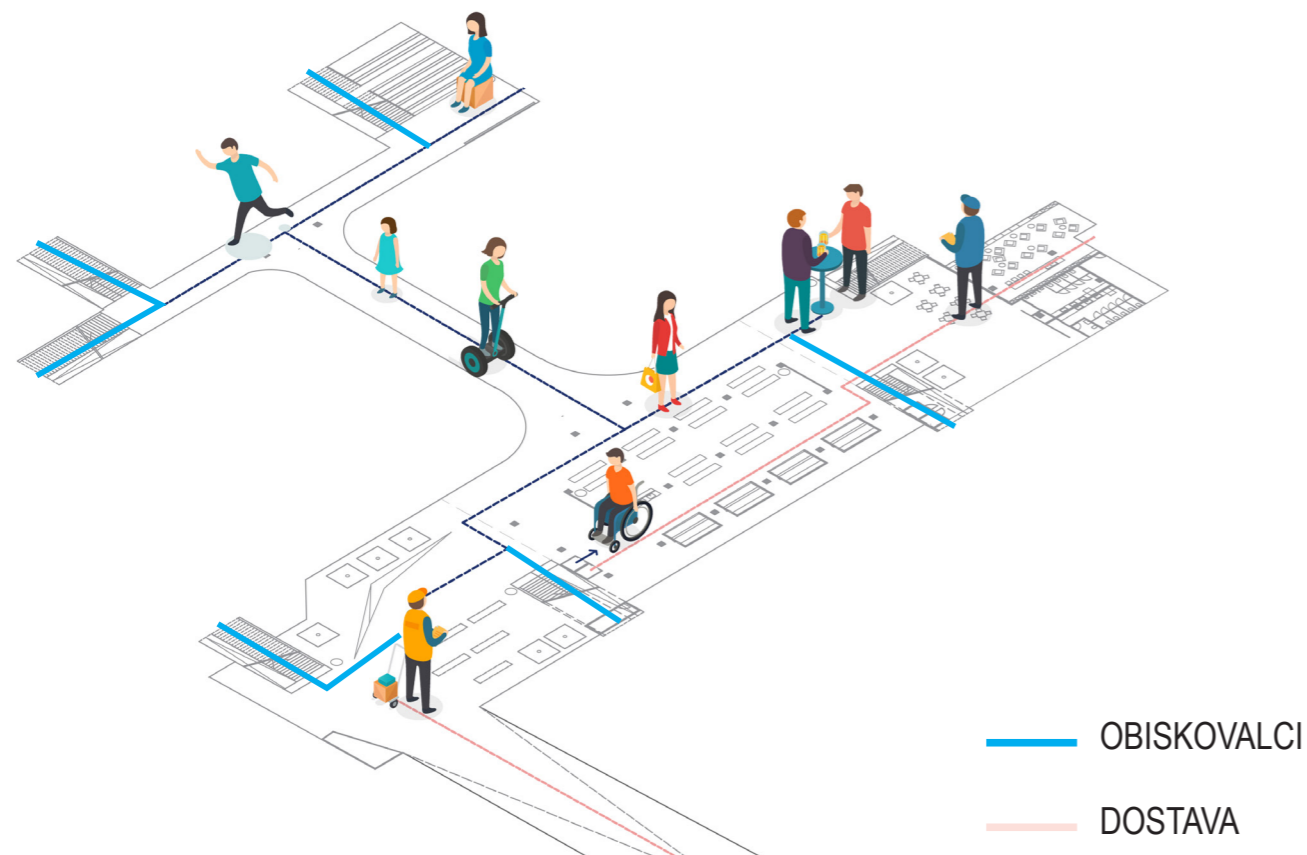
5 ARHITEKTURNA ZASNOVA TRŽNICE TABOR

5.1 Dostopnost in komunikacije

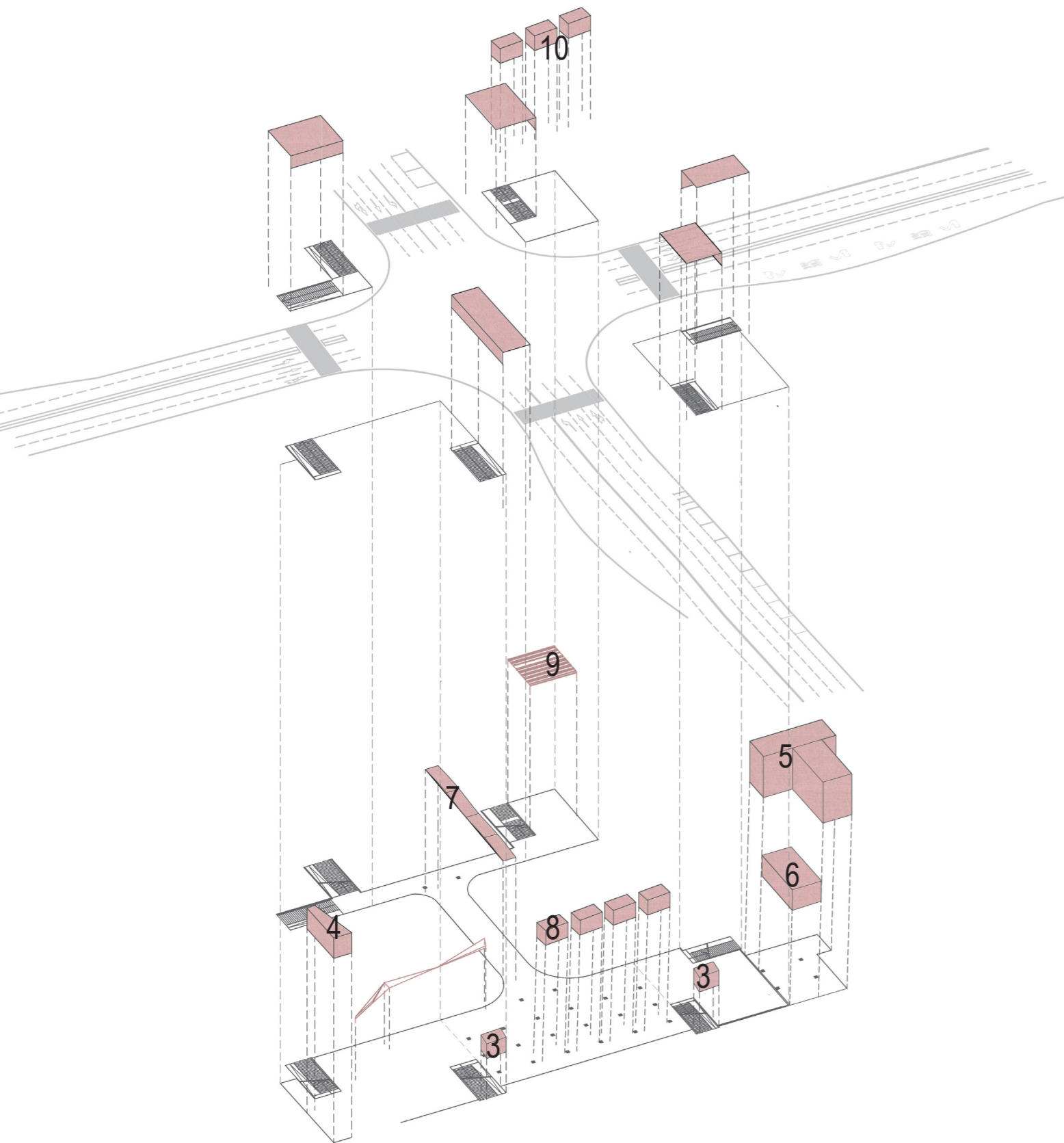
Ker pri obstoječem stanju ni možen transport blaga neposredno do tržnice z avtomobili, smo predvideli tovorno dvigalo z nosilnostjo 630 kg. V neposredni bližini tovornega dvigala se nahaja parkirišče za dostavo. Dostop za dostavo je možen tudi po rampi, ki ima 8 % naklon. Rampa se nahaja na zahodnem delu tržnice in se navezuje na Pengovovo ulico.

V prvotnih načrtih tržnice Tabor je načrtovano dvigalo za invalide, vendar to ni bilo izvedeno, kar posledično onemogoča dostop do tržnice gibalno oviranim osebam. Predvideno je dvigalo, za gibalno ovirane osebe, zraven tovornega dvigala. Dvigalo ima 630 kg nosilnosti, kar pomeni, da sprejme 8 oseb ali eno osebo z invalidskim vozičkom. Dvigalo je hidravlično s predvidenim jaškom.

Pešci lahko do tržnice dostopajo po stopnicah, ki so zaradi vremenskih sprememb pokriti z nadstreškom. Nadstrešek je iz jeklenih IPE profilov, materiala S235JR, prekrit s polikarbonatno ploščo, debeline 6 cm. Višina nadstreška je, 3 m in, jasno nakazuje vhode v spodnjo etažo, kjer je tržnica. Zraven nadstreškov so še dodatno urejena stojala za kolesa, saj je spodnja etaža tržnice namenjena pešconom.

SLIKA 17: Shema uporabnikov
[vir: lastna grafila]

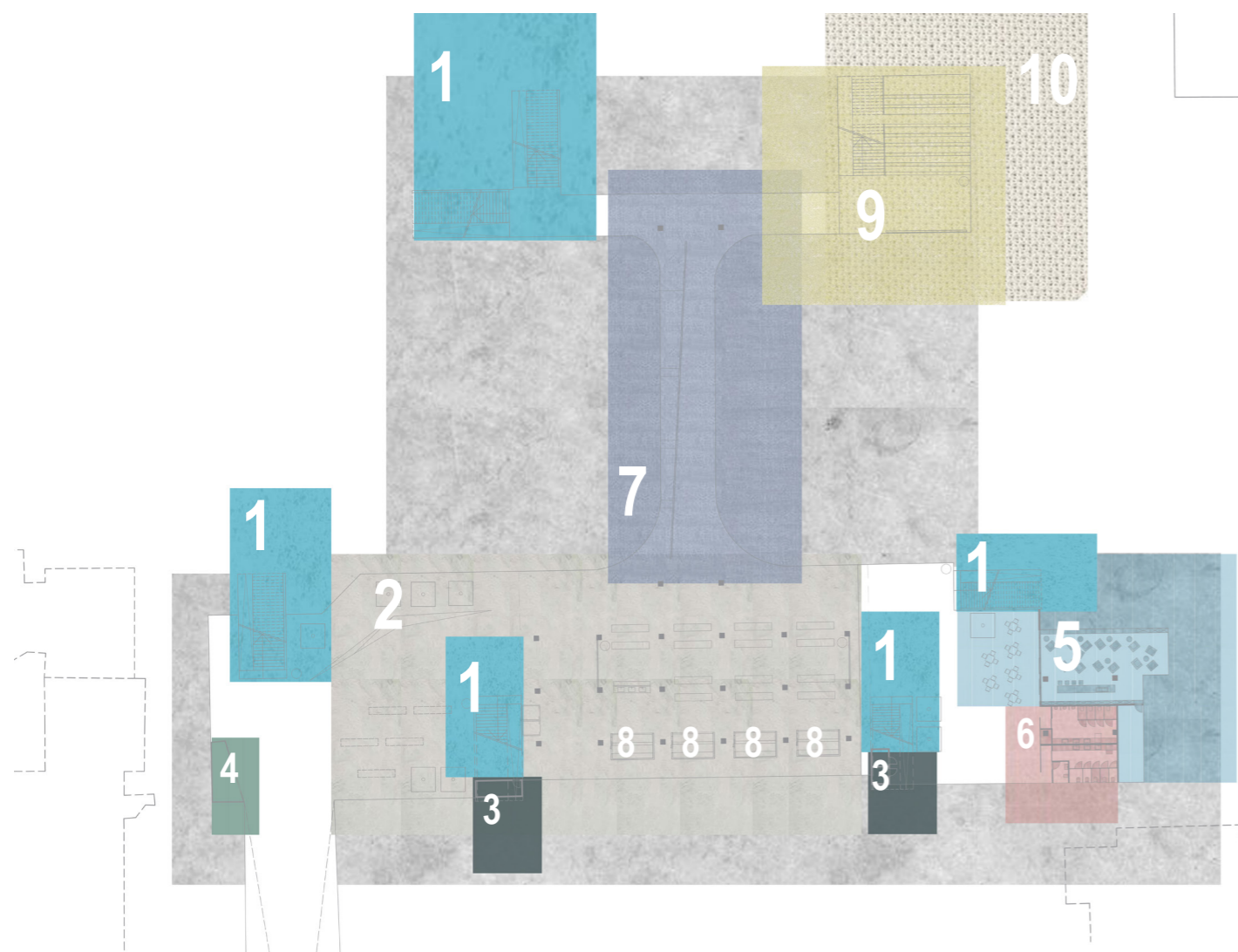
SLIKA 18: Programska shema
[vir: lastna grafila]

5.2 Programska zasnova

Zaradi pomanjkanja različnih programov, smo tržnici zasnovali nove programe, ki bodo popestrile in privabile ljudi, da tržnico obiščejo. Zato že obstoječima programoma, živilski tržnici in baru, dodamo programe. Bar lociramo na vzhodni del tržnice, medtem ko tržnica ostane na prvotnem mestu, le z drugačno postavitvijo urbane opreme.

Zasnova tržnice je razdeljena na funkcionalne sklope:

- dostop [1],
- zeleni trg [2],
- servis [3],
- odpadki, ekološki otok [4],
- kavarna [5],
- javne sanitarije [6],
- večfunkcionalna cona [7],
- kioski [8],
- letni kino [9],
- street food Maribor [10].

SLIKA 19: Tloris tržnice
[vir: lastna grafila]

5.2.1 Zeleni trg s skupnimi prostori [2]

Zeleni trg predstavlja osrednji prostor tržnice in zahodni ter vhodni del v tržnico. V osrednji prostor je umeščenih 32 prodajnih miz (4.3 m x 0.8 m). Ta del tržnice je vedno odprt, zato so tudi mize načrtno postavljene, kar pomeni, da se jih ne da premikati. Zaradi prepaha so dodatno načrtovane steklene stene med konstrukcijskimi stebri. Medtem ko je drugi, zahodni, del tržnice je predviden kot odprt prostor z vegetacijo. Po potrebi se lahko v tem delu prav tako postavijo zložljivi prodajalni pulti.

Tržnica ponuja tudi opcijo vodnjaka oziroma korita, kjer je moč kupljeno sadje/zelenjavo oprati in jo tako na istem mestu mestu zaužiti. Ob vodnjaku je tudi klop za sedenje.

5.2.2 Servis [3]

Predvideni prostori za servis tržnice so pod stopniščem na južnem delu tržnice. Predvideni so trije prostori v skupni velikosti 18.75 m². Ti prostori so namenjeni dodatnim hladilnicam, odlaganju in shranjevanju pripomočkov za čiščenje, orodij, čistil ter shranjevanju dodatnih zložljivih miz.

5.2.3 Odpadki [4]

Odpadke v zabojnikih shranjujemo ločeno in z njimi ravnamo strokovno. Le-te shranjujemo v tesno zaprte zabojnike, ki so odporni proti požarnim nevarnostim trdnih odpadkov. V ta namen se odpadki zbirajo v zahodnem delu tržnice, saj je zbirno mesto odpadkov hkrati tudi mesto za odvoz odpadkov. Ekološki otok je v velikosti 35 m², vanj pa lahko postavimo šest velikih zabojnikov standardnih velikosti. Ločuje se papir, steklo, plastika in biološki odpadki ter dva zabojnika namenjena mešanim odpadkom.

Vrata, kjer so zabojniki, so zaradi praznjenja neposredno na prostem (dovoz), zložljiva s stranskim vodilom.

5.2.4 Kavarna [5]

Zaradi zmanjševanja porabe energije je v kavarni za ta namen dodatno spuščen strop za 35 cm. Tako je ta prostor nad kavarno namenjen prezračevanju in klimatskim napravam. Tlak v kavarni je enak tlaku na tržnici.

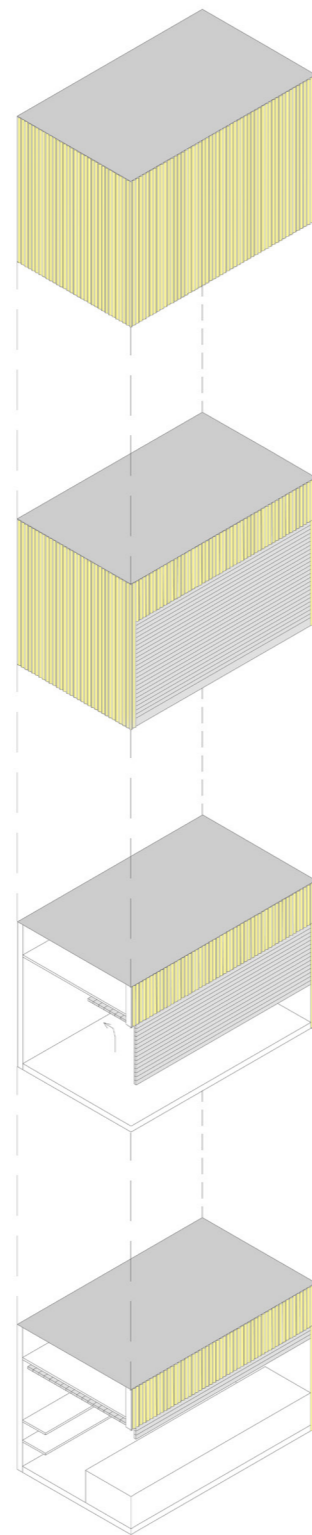
5.2.4.1 Skladišče

V notranjosti kavarne se nahaja skladišče za potrebe kavarne. Skladišče je v velikosti 30 m² in daje najemniku možnosti poljubnega razporejanja polic za shranjevanje, saj je oprema odvisna od skladiščenega blaga in količine blaga. Prostor za osebje je predviden v skladišču. Tlak v skladišču je enak tlaku v kavarni.

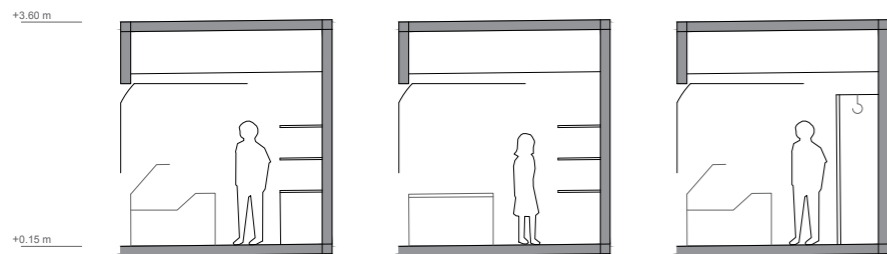
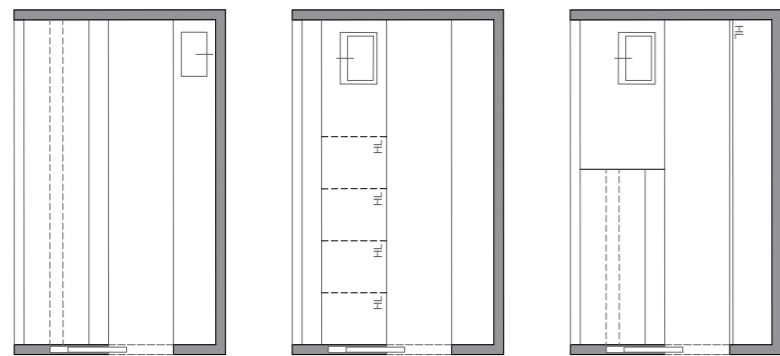
5.2.5 Javne sanitarije [6]

Javne sanitarije se nahajajo na vzhodnem delu tržnice v velikosti 70 m² in so namenjene vsem obiskovalcem. Ženske in moške sanitarije so ločene. Pri vhodu v ženski del sanitarij se nahaja tudi vhod v sanitarije za invalide. Prostor je v velikosti 5 m² in ustreza vsem minimalnim predpisanim pogojem.

Sanitarije sestavlja predprostor z umivalniki in previjalnimi pulti ter pet ločenih prostorov sz toaleta. Toaletne celice se zaklepajo in so ločene z lahкими stenami, ki segajo do stropa. Pri moškem delu je upoštevan predpis, da pisoarji niso vidni z vhoda.

SLIKA 20: Kiosk
[vir: lastna grafila]

SLIKA 21: Primer načrta kiosk
[vir: lastna grafila]

5.2.6 Večfunkcionalna cona [7]

Več funkcionalna cona predstavlja peš cono, ki je speljana pod cesto Proletarskih brigad. Zaradi širine podhoda, ki je 6 m, smo za otroke načrtovali aktivne površine, ki so širine 3 m, po katerih se lahko vozijo s kolesi ali s skirojem.

Zaradi velikosti podhoda, so stene podhoda rezervirane za tamkajšnje umetnike in za njihove grafitne poslikave. Le-te vizualno zmanjšajo in popestrijo pot. Dodatno je načrtovana javna razsvetljava, saj prostor sedaj ni dovolj osvetljen.

5.2.7 Tipski kiosk [8]

Zaradi sistema nakupovanja moramo zagotoviti, da so izdelki vidni in dostopni. Obstoječa zasnova tržnice Tabor omogoča nakup le mesnih izdelkov, zato smo predvideli tipske kioske, tj. kiosk za mesnico, ribarnico, kiosk za pekovske, mlečne in piščančje izdelke. Kioski so v velikosti 3.13 m x 5.15 m x 3.6 m in, ustrezajo minimalnim predpisom, v katere lahko umestimo prodajalni pult s hladilno napravo do širine 130 cm. Zaradi vonjav, predvsem v ribarnici, je v kiosku spuščen strop za prezračevanje. V obratovalnem času se sprednja, celotna stran kioska odpre po principu dviznih, segmentnih vrat. Konstrukcija je iz jekla. Zunanja podoba pa spominja na prvotne fasade stanovanjske soseske S-23, valovita pločevina rumene barve.

5.2.8 Letni kino [9]

Zaradi želje po zblizevanju ljudi v mestni četrti Nova vas, smo zasnovali letni kino s projekcijskim platnom v velikosti 318 m². V poletnih mesecih lahko prebivalci soseske uživajo v gledanju filma pod zvezdami. Prostor je tudi primeren za druge prireditvene dejavnosti.

Platno je perforirano, kar pomeni, da prepušča zvok. Spodnji rob slike na platnu je 1,2 m nad tlemi. Klopi so narejene kot stopnišče (beton), vendar so sedišča obložena z lesom. Letni kino je umeščen v severni del tržnice. V tem delu ni predvidenih dodatnih luči. Zaradi predpisov so stene neobdelane, saj ne odbijajo svetlobe in niso presvetlih barv.

5.2.9 Street food Maribor [10]

Lokacija programske zasnove Street food Maribor, se nahaja na severni zgornji etaži oziroma nivoju cestišča. Gre za oblikovan trg s tipskimi kioski in oblikovanimi mizami ter sedišči na katerih lahko obiskovalci uživajo ob tamkajšnji hrani. Kioski se po trgu lahko premeščajo poljubno. So iz jekla in obdani z rumeno pločevino, tako, da se navezujejo na tržnico.

Trg je tlakovan z betonskimi tlakovci, zasajena so drevesa in urejeno odvajanje vode s minimalnim naklonom 1 %.

6 SKLEP

Podana je rešitev za tržnico Tabor v mestni četrti Nova vas. Gre za prostorsko ureditev, ki bi s svojim programom in prenovo privabila ljudi ter dvignila kvaliteto življenja v mestni četrti Nova vas.

Na podlagi referenčnih primerov je zasnovana ureditev tržnice, z dodatnimi programi, ki dobro izkorišča sam prostor in s programi izboljšuje identiteto tržnice. Prehodi so oblikovani tako, da promet (pešci, dostava in kolesarji) poteka nemoteno.

Območje tržnice Tabor ima lokacijsko velik potencial, zaradi dobrih prometnih povezav in neposredne bližine stanovanjskih objektov. Zaradi omejitev že obstoječe tržnice se pri prenovi osredotočimo na programsko zasnovano. Dodamo večfunkcionalne prehode, prostore, kjer se lahko obiskovalci tržnice družijo, in kioske, ki se prilagodijo programski zasnovi. Tako že dotrajano infrastrukturo nadomestimo z novo. Kot rešitev smo dobili tržnico, tlorisne površine 3416 m², ki s programsko vsebino privablja različne starostne skupine ljudi. Da bi omehčali videz betonske tržnice, smo zasnovali drevesa, ki dajejo občutek sožitja z naravo.

Zaradi vse večjega razvoja družbe, predvsem pa mesta, je načrtovanih vse več večjih trgovskih centrov, ki ne podpirajo in ne ponujajo domačih izdelkov, zato je obnovitev tržnice, ki nudi domače izdelke, vsekakor dobrodošla. Če sledimo trendom in željam potrošnika, lahko neobiskane predele, t.i. »črne pike«, mesta Maribor naredimo bolj obiskane. S projektno nalogo lahko dokažemo, da z majhnimi popravki lahko dosežemo veliko.

7 VIRI IN LITERATURA

Archdaily, 2016, *The Forks Market*. Dostopno na: <http://www.archdaily.com/790796/the-forks-market-food-hall-number-ten-architectural-group> [15.8.2017].

Arhitektura Krušec, 2011, *Tržnica Celje*. Dostopno na: <http://www.arhitekturakrusec.si/projekti/trznica-celje> [15.8.2017].

Delo, 2011, *Nova mesta tržnica Celja – srce vsakega mesta*. Dostopno na: <http://www.delo.si/druzba/kult/nova-mest-na-trznica-celje-srce-vsakega-mesta.html> [15.8.2017].

Maribor, *Sprehod po zgodovini mesta*. Dostopno na: <http://mb.zadrga.si:81/o-mariboru/maribor-skozi-cas/> [20.8.2017].

Mihelič, B., Humar, B. in Nikšič, M., 2015. *Urbanistični terminološki slovar*. Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije in Založba ZRC SAZU.

Neufert, E., 2008. *Projektiranje v stavbarstvu*. Druga, prenovljena in dopolnjena izdaja. Tehnična založba Slovenije.

Ovaska, J., 2006. *Leksikon sova*. Četrta, dopolnjena in posodobljena izdaja; prvi natis. Maribor: Cankarjeva založba.

Pirkovič, J., 1982. *Izgradnja sodobnega Maribora: mariborska arhitektura in urbanizem med leti 1918 in 1976*. Ljubljana : Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Reichenberg, B., 2016. *Zgodbe s severo-vzhoda*. Maribor: Založba Pivec.

8 PRILOGE

8.1 Seznam slik

- Str. 02** SLIKA 1: Maribor center [vir: lastna grafika]
- Str. 03** SLIKA 2: Oddaljenost tržnice od mesta [vir: lastna grafika]
- Str. 04** SLIKA 3: Prodajalna [vir: lastna slika]
- Str. 04** SLIKA 4: Tržnica [vir: lastna slika]
- Str. 04** SLIKA 5: Osrednji blok S-23 [vir: lastna slika]
- Str. 05** SLIKA 6: Tržnica Celje [vir: <http://www.arhitekturakrusec.si/projekti/trznica-celje> (20.8.2017)]
- Str. 05** SLIKA 7: Kioski [vir: <http://www.arhitekturakrusec.si/projekti/trznica-celje> (20.8.2017)]
- Str. 06** SLIKA 8: Restavracija [vir: <http://eatnorth.com/eat-north/15-new-buzzworthy-canadian-restaurants> (20.8.2017)]
- Str. 06** SLIKA 9: Forks market [vir: <https://www.numberten.com/blog/37-project-related/288-a-new-vision-for-the-forks-market-a-design-guest-post> (20.8.2017)]
- Str. 08** SLIKA 10: Podhod [vir: lastna slika]
- Str. 08** SLIKA 11: Betonska korita [vir: lastna slika]
- Str. 08** SLIKA 12: Dograjeni prizidki [vir: lastna slika]
- Str. 08** SLIKA 13: Odpadki [vir: lastna slika]
- Str. 08** SLIKA 14: Nadstrešek [vir: lastna slika]
- Str. 08** SLIKA 15: Zanemarjeni dostopi [vir: lastna slika]
- Str. 08** SLIKA 16: Tloris obstoječega stanja [vir: lastna grafika]
- Str.09** SLIKA 17: Shema uporabnikov [vir: lastna grafika]
- Str.10** SLIKA 18: Programska shema [vir: lastna grafika]
- Str.11** SLIKA 19: Tloris tržnice [vir: lastna grafika]
- Str.12** SLIKA 20: Primer načrta kiosk [vir: lastna grafika]
- Str.13** SLIKA 21: Kiosk [vir: lastna grafika]

8.2 Seznam prilog

PRILOGA 01:	OBMOČJE OBRAVNAVE	M 1:5000
PRILOGA 02:	JAVNI PROGRAM	M 1:5000
PRILOGA 03:	OBSTOJEČE STANJE TLORIS ZGORNJE ETAŽE	M 1:200
PRILOGA 04:	OBSTOJEČE STANJE TLORIS TRŽNICE	M 1:200
PRILOGA 05:	OBSTOJEČE STANJE PREREZ	M 1:200
PRILOGA 06:	OBSTOJEČE STANJE POGLED	M 1:200
PRILOGA 07:	OBSTOJEČE STANJE DETAJL - FASADNI PAS	M 1:20
PRILOGA 08:	TLORIS RUŠITVE	M 1:500
PRILOGA 09:	TLORIS ZGORNJE ETAŽE	M 1:200
PRILOGA 10:	TLORIS SPODNJE ETAŽE TRŽNICE	M 1:200
PRILOGA 11:	PREREZA	M 1:200
PRILOGA 12:	POGLEDI	M 1:200
PRILOGA 13:	POGLEDI	M 1:200

PRILOGA 14:	DETAJL FASADNI PAS	M 1:20
PRILOGA 15:	NADSTREŠEK A	M 1:100
PRILOGA 16:	AKSONOMETRIČNI POGLED TRŽNICE	
PRILOGA 17:	AKSONOMETRIČNI POGLED KAVARNE	
PRILOGA 18:	URBANA OPREMA	
PRILOGA 19:	URBANA OPREMA	
PRILOGA 20:	URBANA OPREMA	
PRILOGA 21:	AKSONOMETRIČNI POGLED CELOTNEGA OBMOČJA	

NASLOV ŠTUDENTKE

Maruša Fajt

Betnavska cesta 85A

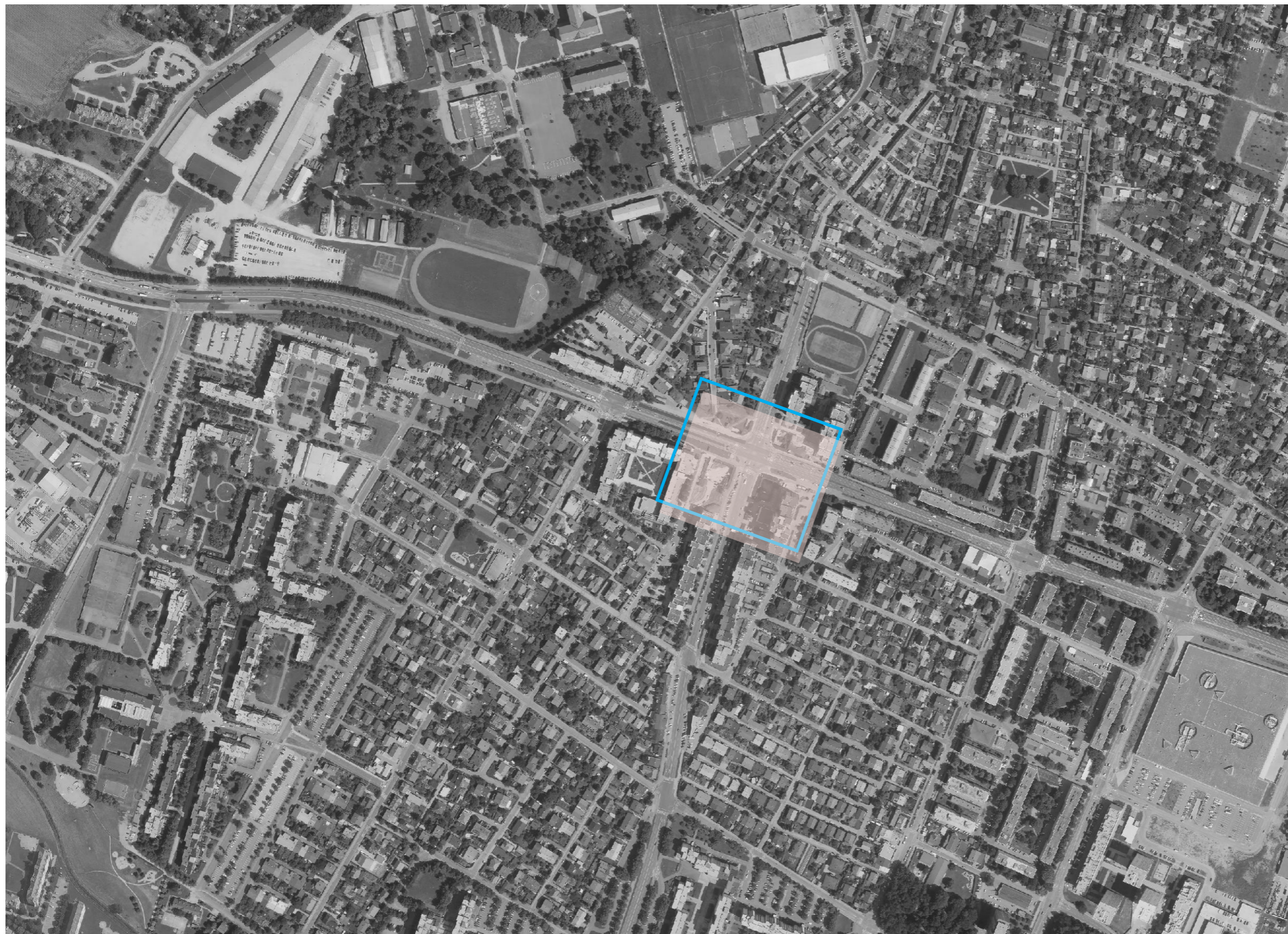
2000 Maribor

Slovenija

Email: fajt.marusa@gmail.com

KRATEK ŽIVLJENJEPIS

Rojena:	15. 06. 1995	Maribor
Šolanje:	2002–2010	Osnovna šola Ludvika Pliberška Maribor
	2010–2014	Srednja gradbena šola in gimnazija Maribor
	2014–2017	Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Arhitektura UN, 1. stopnja

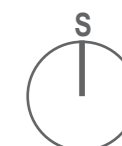

LEGENDA:

— Območje obravnave

[vir: <https://gis.iobcina.si/>]

PRILOGA 01
OBMOČJE OBRAVNAVE
M 1:5000

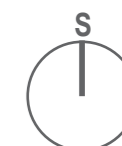

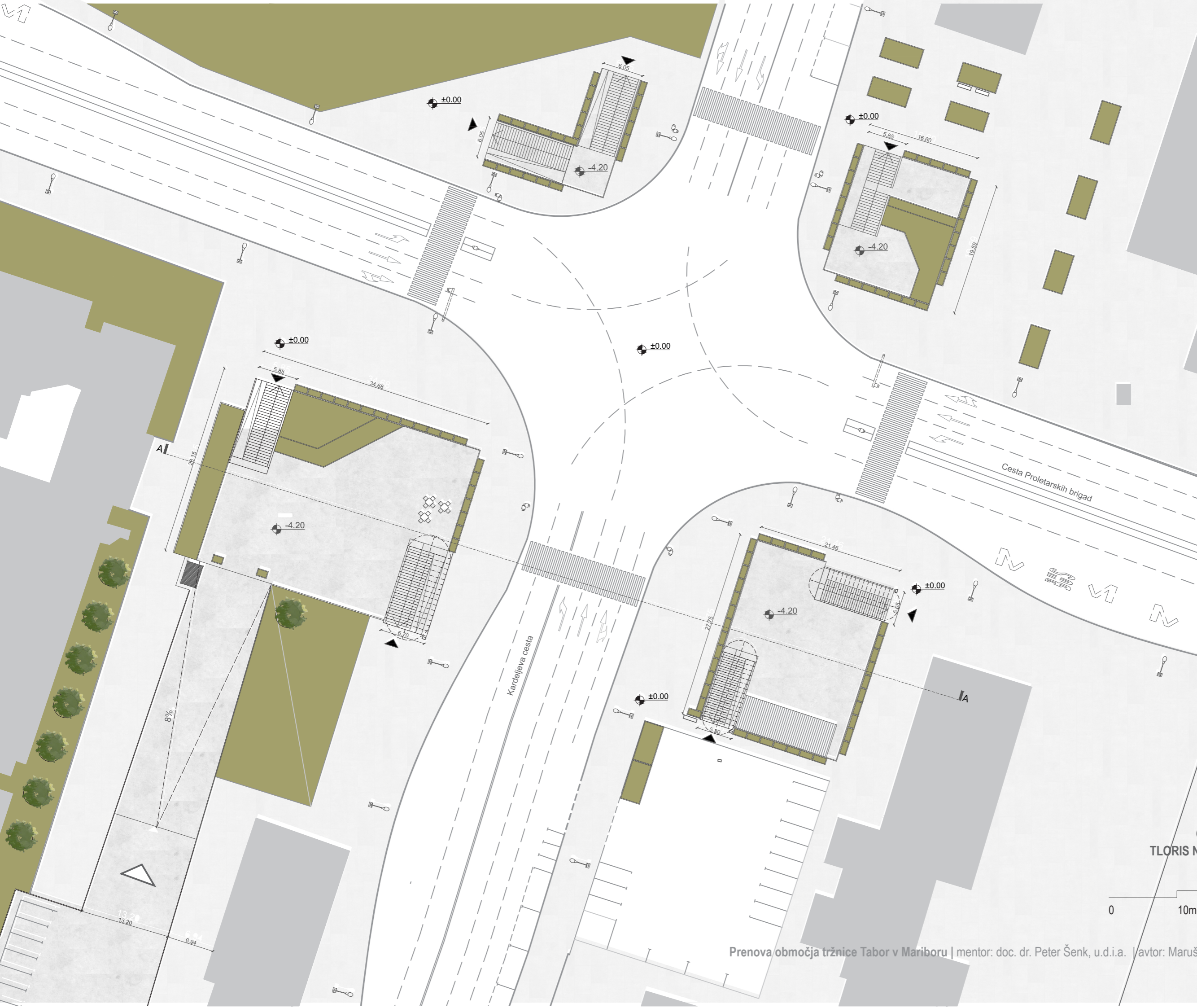

- 1 Tržnica Tabor
- 2 Policijska postaja Maribor II.
- 3 Pošta Slovenije
- 4 Abanka
- 5 Mercator center Tabor
- 6 Vrtec Otona Župančiča Maribor
- 7 Mariborska knjižnica Tabor
- 8 Zdravstveni dom Adolfa Drolca Maribor

[vir: <https://gis.iobcina.si/>]

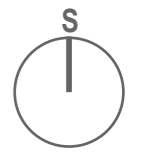
PRILOGA 02
JAVNI PROGRAM
M 1:5000

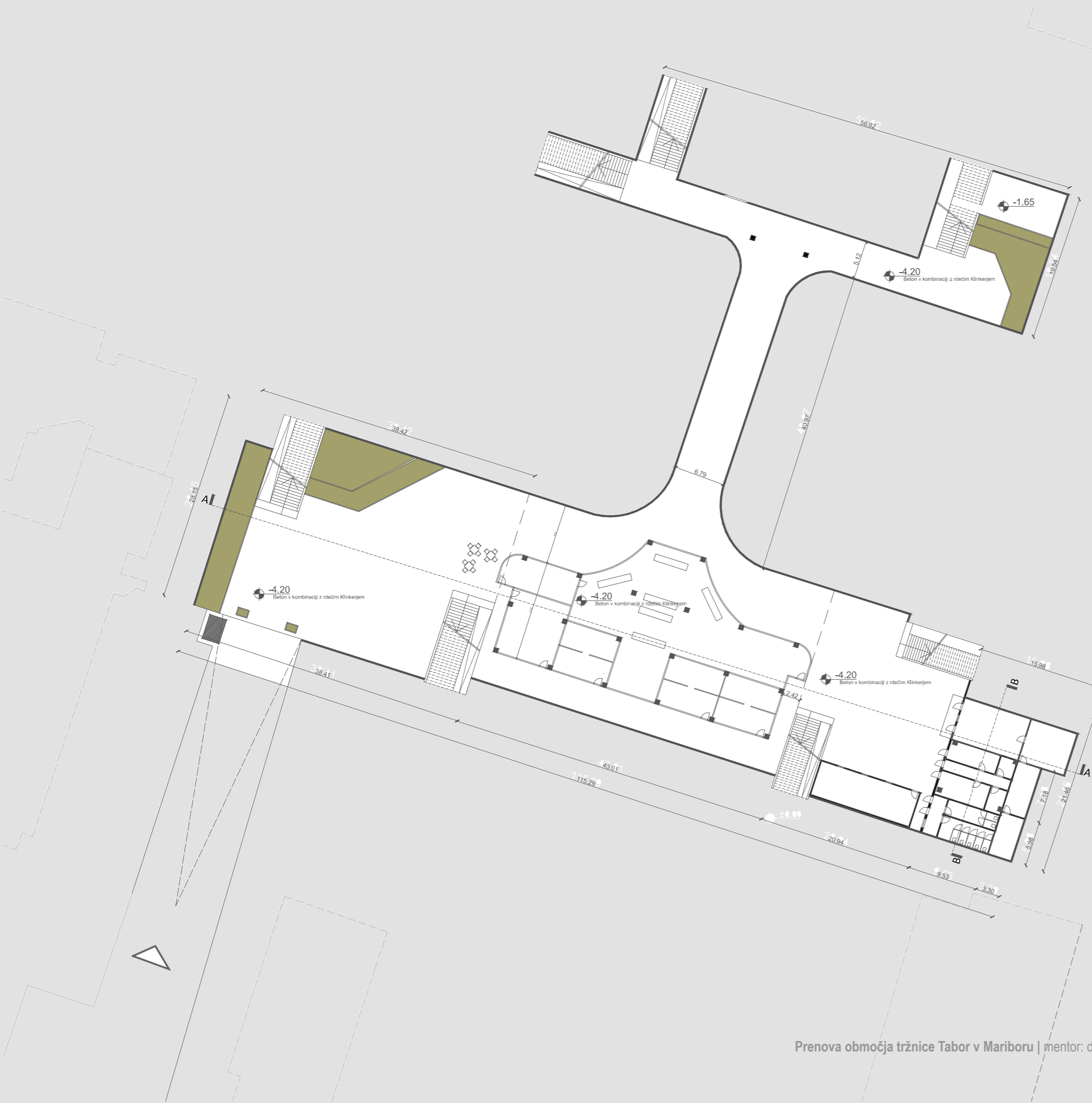
- LEGENDA:
- Grajena struktura
 - Zelene površine
 - Odpadki
 - Točkovna struktura dreves
 - Klopi
 - Smetnjak
 - Dostopi na tržnico
 - Dostava

PRILOGA 03
 OBSTOJEČE STANJE
 TLORIS NIVOJA CESTE 0.00m
 M 1:500

LEGENDA:

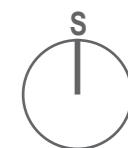
- Grajena struktura
- Betonska korita za rastline
- Odpadki
- ▲ Dostopi na tržnico
- △ Dostava

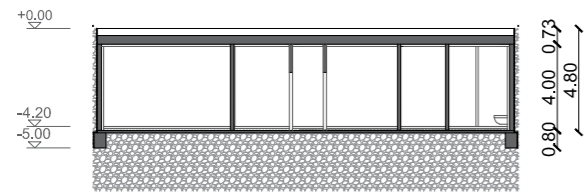

PRILOGA 04

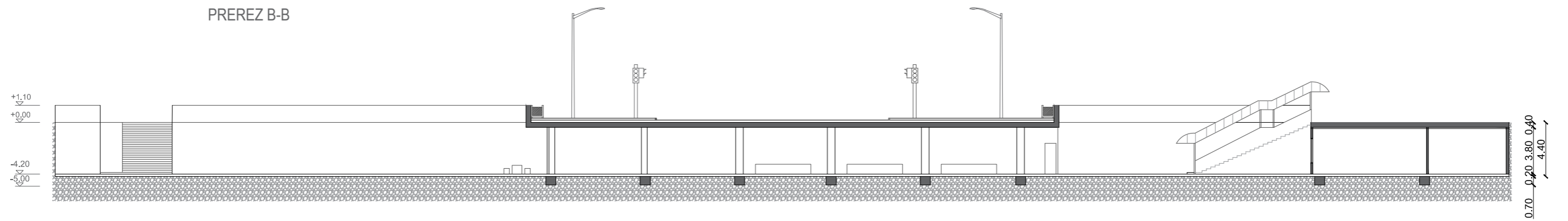
OBSTOJEČE STANJE
TLORIS TRŽNICE IN PODHODA NIVOJA -4.20m

M 1:500

PREREZ B-B

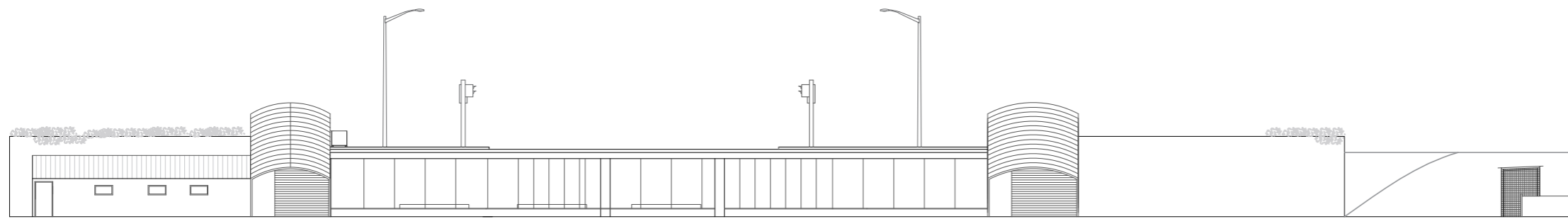
PREREZ A-A

PRILOGA 05
 OBSTOJEČE STANJE
PREREZ
M 1:350

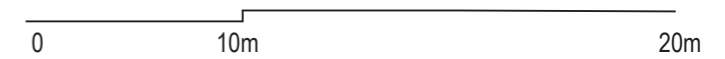

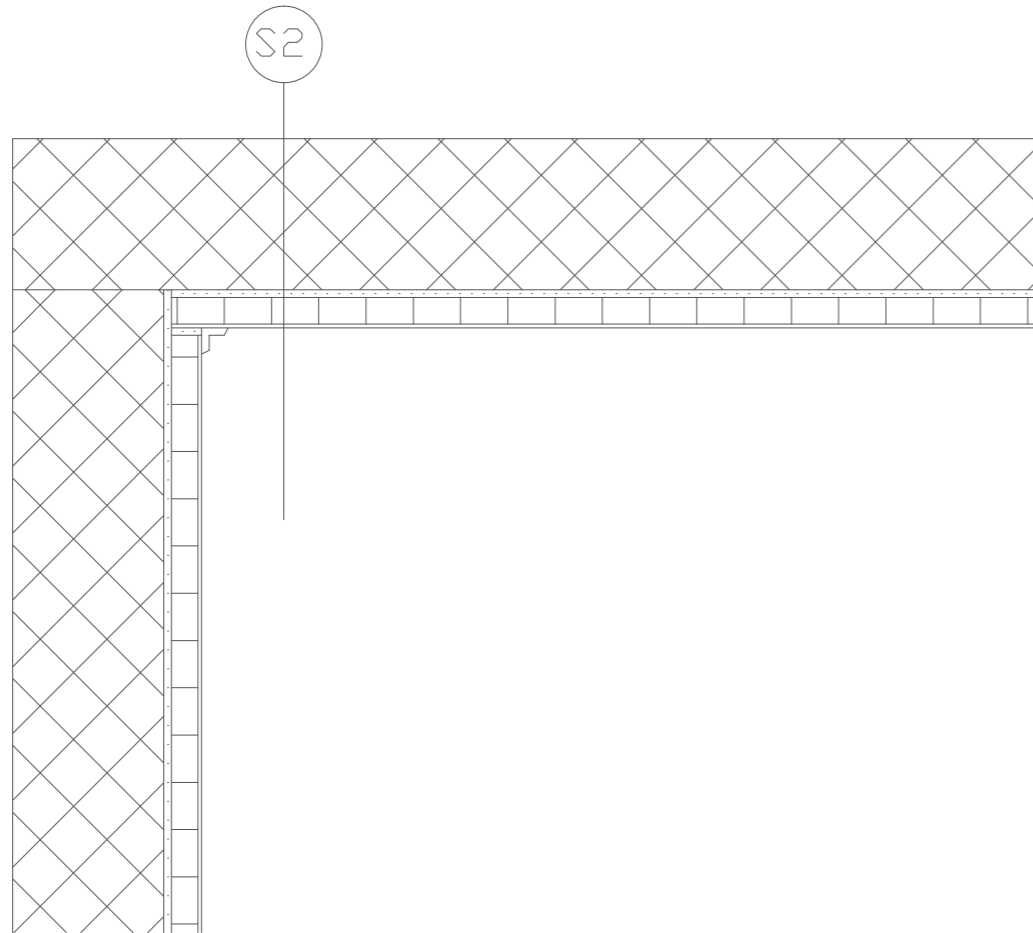
POGLED VZHOD

POGLED JUG

PRILOGA 06
OBSTOJEČE STANJE
POGLED
M 1:350

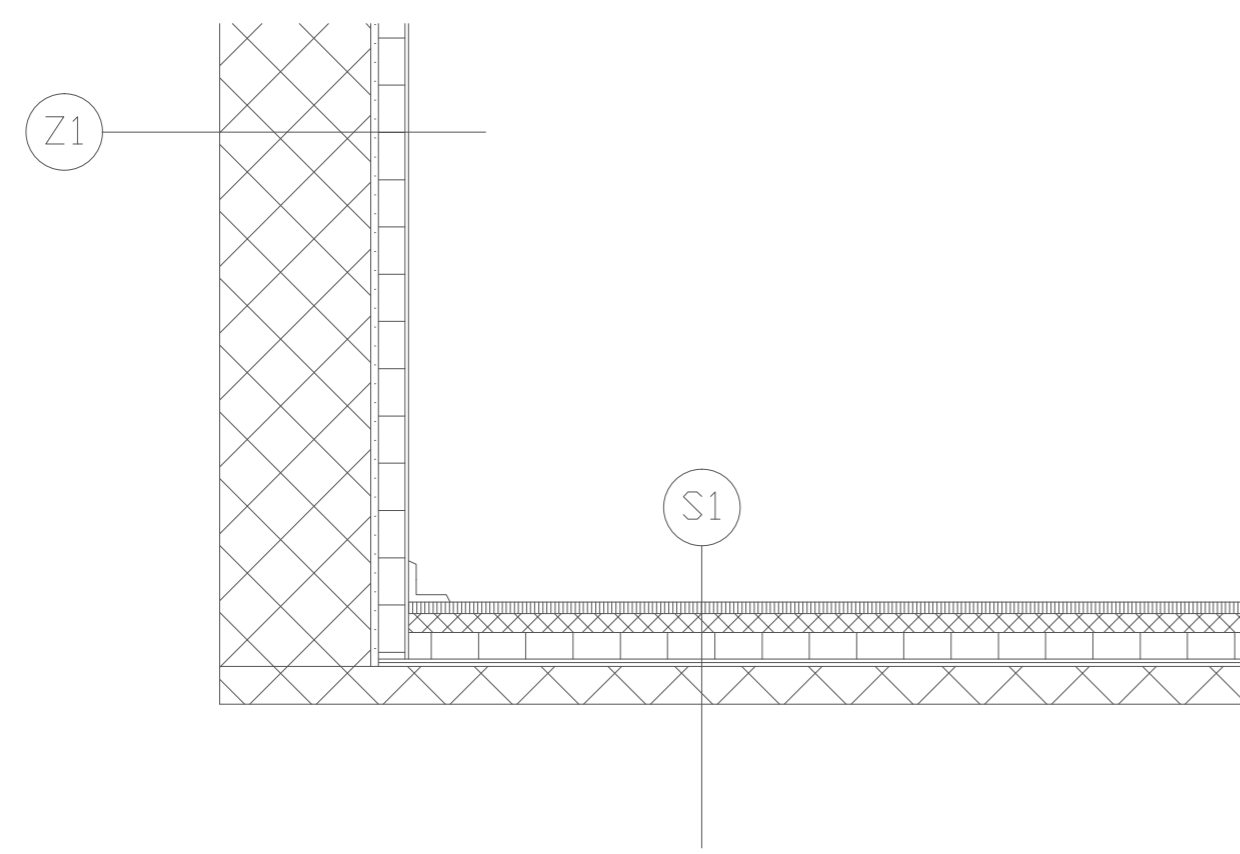

Z1 / ZUNANJA STENA	d (cm)
01 beton	40 cm
02 cementni omet	1 cm
03 alum. obloga (proti vodni pari)	2 cm
04 izolacija	8 cm
05 obdelana površina	2 cm

S1 / TLA	d (cm)
01 teraco tlak	1 cm
02 armiran podbeton	7 cm
03 toplotna izolacija	10 cm
04 hidroizolacija	
05 betonski pod	10 cm

S2 / STROP	d (cm)
01 nosilna konstrukcija	40 cm
02 cementni omet	1 cm
03 toplotna izolacija	8 cm
04 obdelana površina	2 cm

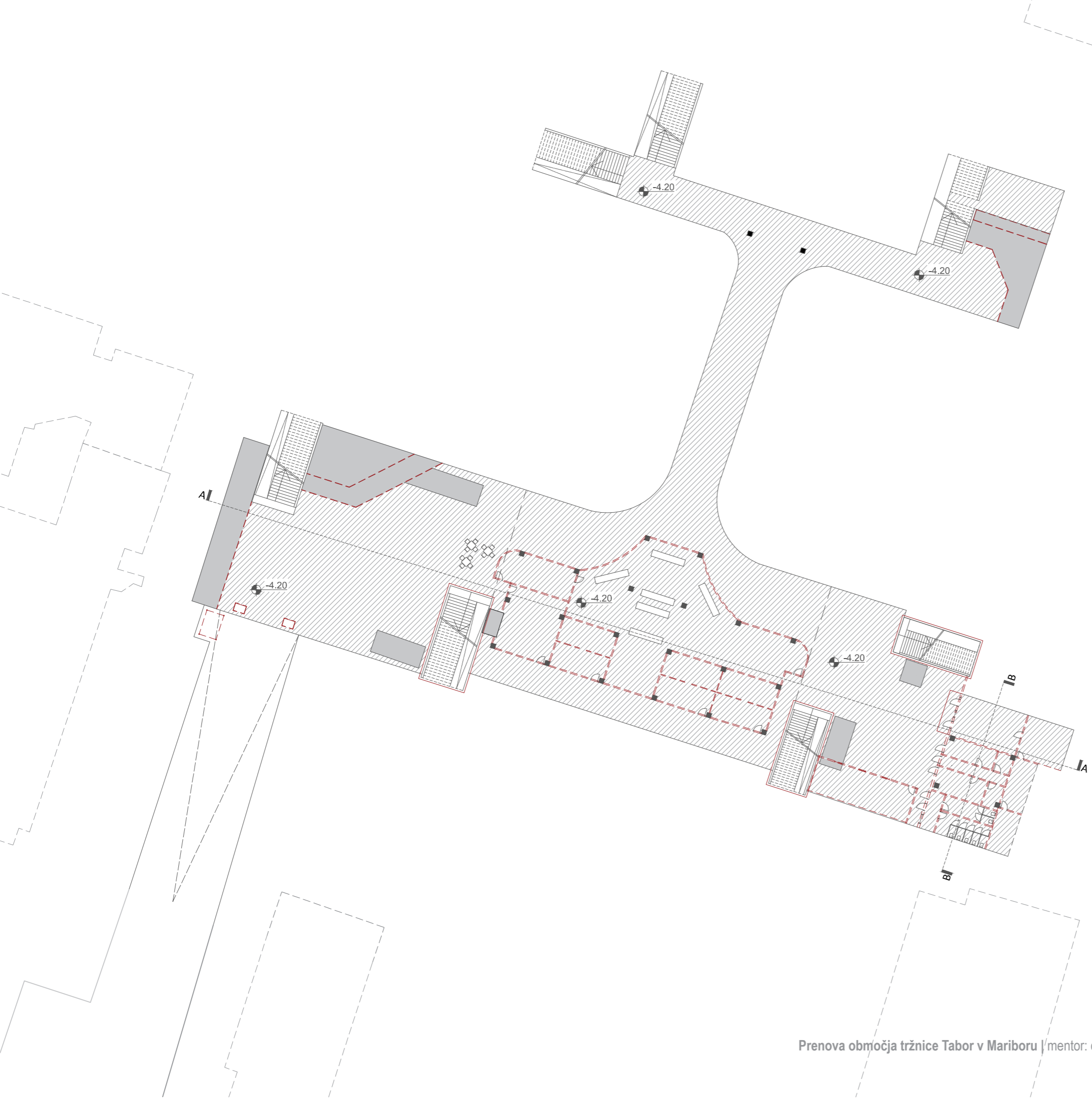

PRILOGA 07
 OBSTOJEČE STANJE
 DETAJL - PREREZ
 M 1:20

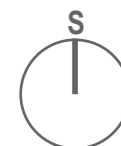
Podjetje Plama, Podgrad
 Pokrajinski arhiv Maribor; Številka projekta: 800060

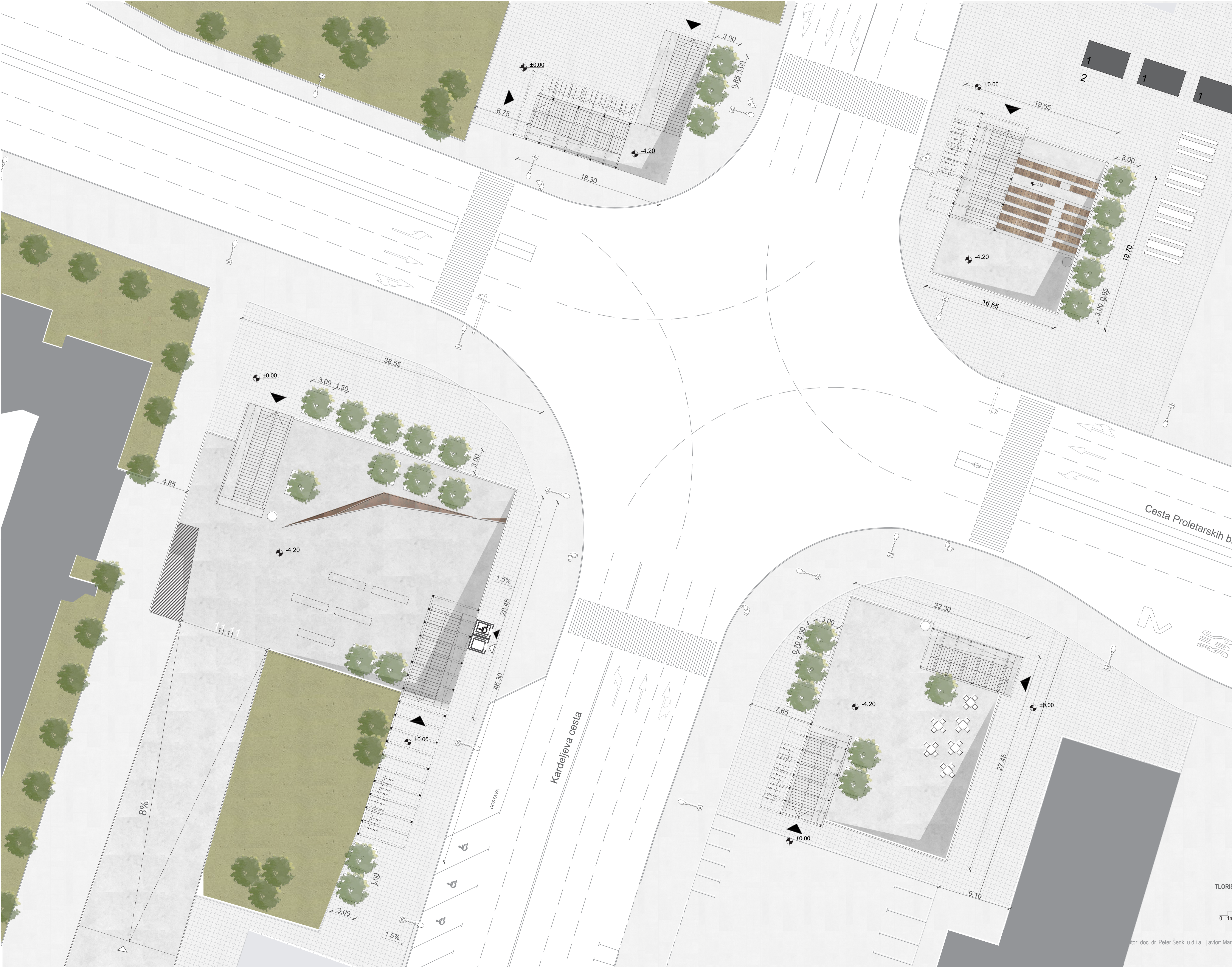
LEGENDA:

- Grajena struktura
- - - - - Odstranitev zidov
- Rušitev tlaka in izkop
- ▨ Rušitev tlaka po celotnem območju tržnice
- Odstranitev obstoječih nadstrešnic

PRILOGA 08
TLORIS RUŠITEV
M 1:500

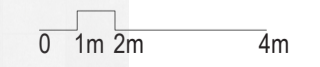

- LEGENDA:
- Grajena struktura
 - Kiosk
 - Ekološki otok
 - Stojala za kolesa
 - Točkovna struktura dreves
 - Dostopi na tržnico
 - Vhod v dvigalo
 - Dostava

- 1 kiosk
- 2 street food Maribor

PRILOGA 9
 TLORIS NIVOJA CESTE 0.00m
 M 1:200

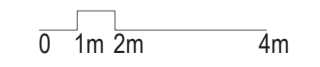

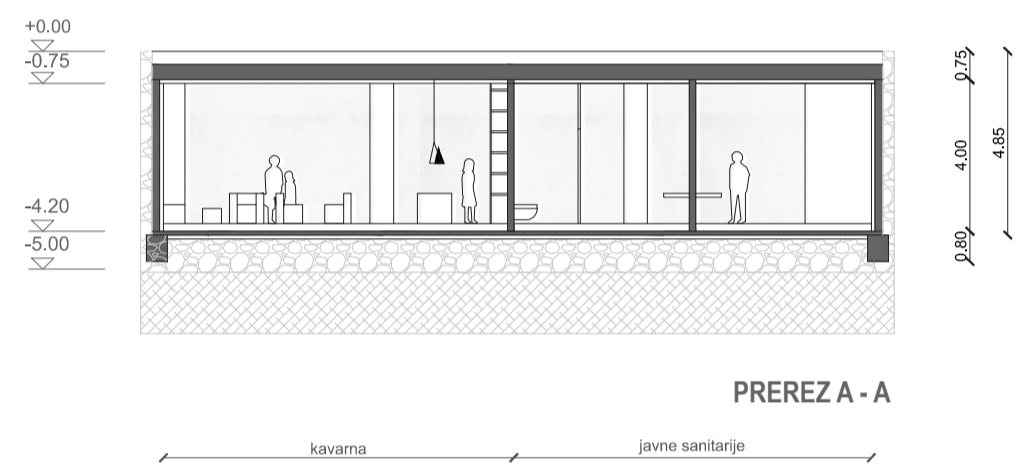
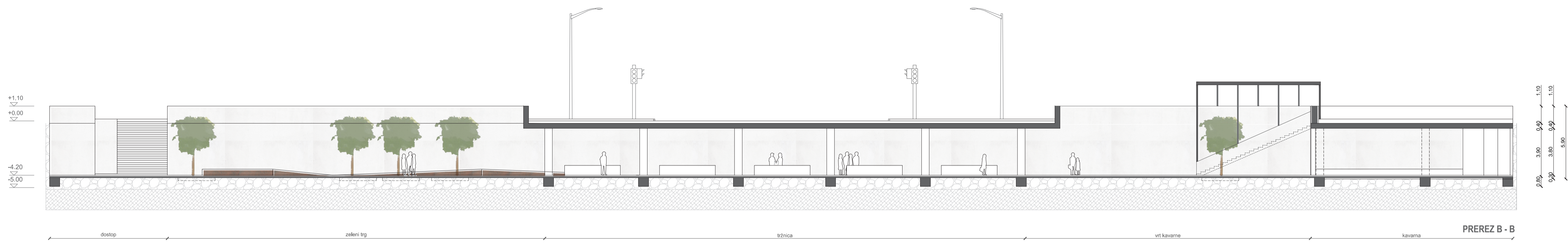

- LEGENDA:
- Grajena struktura
 - Točkovna struktura dreves
 - Smetnjak
 - ▲ Vhod v kavarno
 - ▲ Vhod v dvigalo
 - △ Dostava
 - ▲ Vhod v javne sanitarije

1	zeleni trg/tržnica	1909m ²
2	servis	18.75m ²
3	odpadki	35m ²
4	kavarna	135m ²
4.1	skladišče	30m ²
5	javne sanitarije	70m ²
5.1	javne sanitarije za invalide	5m ²
6	večfunkcionalna cona	305m ²
7	kioski	
8	letni kino	318m ²

PRILOGA 10
 TLORIS TRŽNICE IN PODHODA NIVOJA -4.20m
 M 1:200

PRILOGA 11
PREREZA
M 1:200
0 1m 2m 4m

Prenova območja tržnice Tabor v Mariboru | mentor: doc. dr. Peter Šenk, u.d.i.a. | avtor: Maruša Fajt

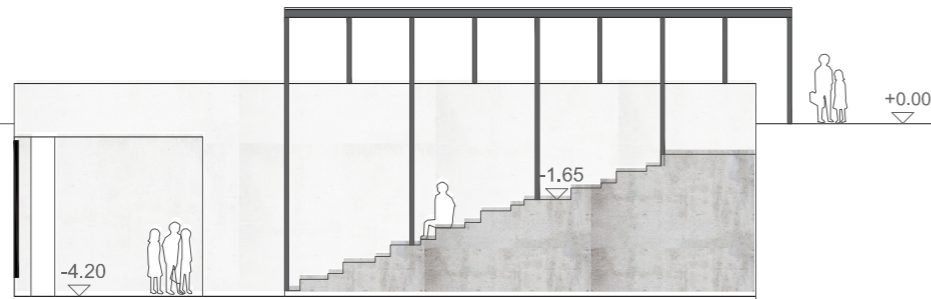
PRILOGA 12
POGLEDI
M 1:200
0 1m 2m 4m

Prenova območja tržnice Tabor v Mariboru | mentor: doc. dr. Peter Šenk, u.d.i.a. | avtor: Maruša Fajt

POGLED VZHOD

dostop kavarna javne sanitarije

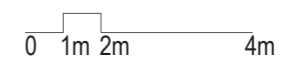

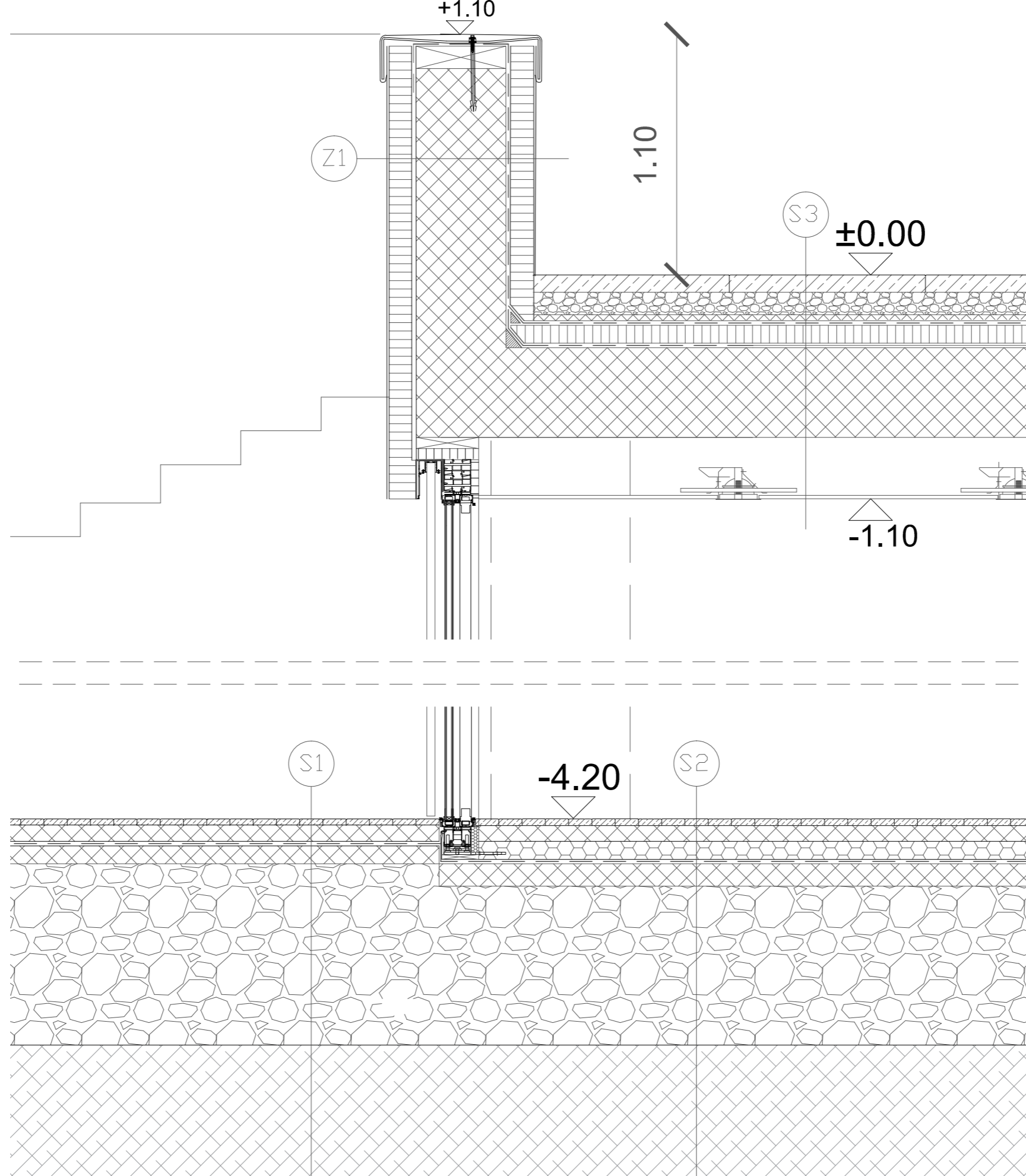
POGLED LETNEGA KINA

letni kino

PRILOGA 13
POGLEDI

M 1:200

Z1 / ZUNANJA STENA	d	
	(cm)	
01	zaključni sloj	1 cm
02	toplotna izolacija	10 cm
03	armiran beton	40 cm
04	hidroizolacija	
05	toplotna izolacija	10 cm
06	zaključni sloj	1 cm

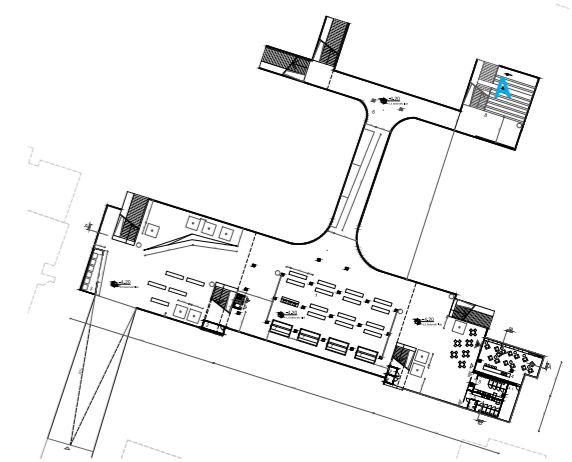
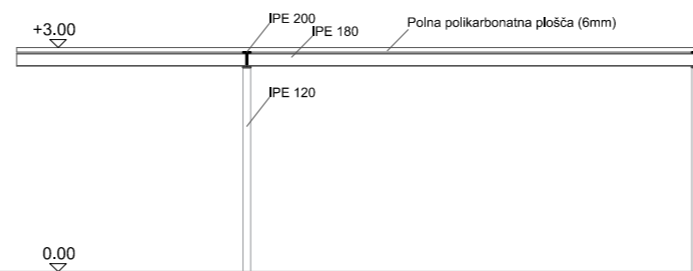
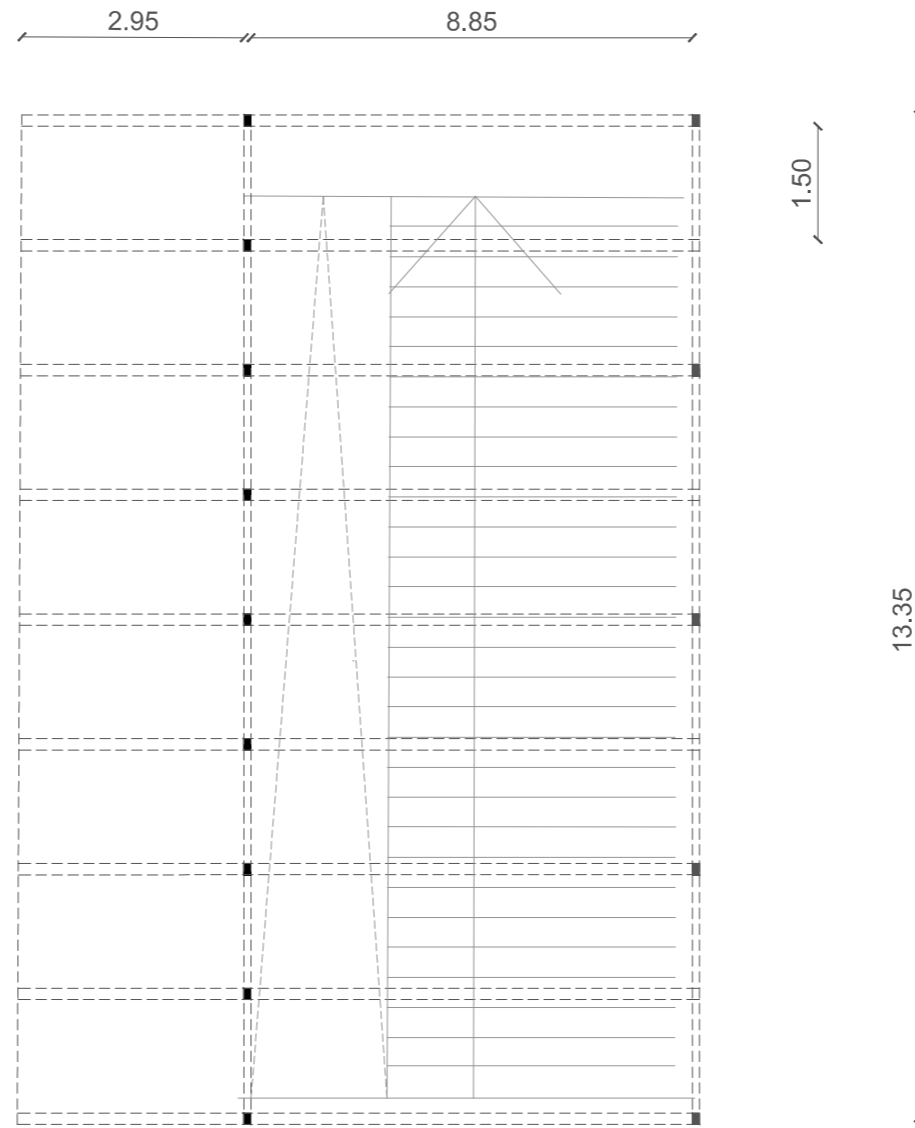
S1 / TRŽNICA	d	
	(cm)	
01	lit betonski tlak	3 cm
02	betonski estrih	7 cm
03	hidroizolacija	
04	podložni beton	10 cm
05	utrjeno nasutje	
06	zemljina	

S2 / TLA	d	
	(cm)	
01	lit betonski tlak	3 cm
02	betonski estrih	7 cm
03	toplotna izolacija	10 cm
04	hidroizolacija	
05	podložni beton	10 cm
05	utrjeno nasutje	
06	zemljina	

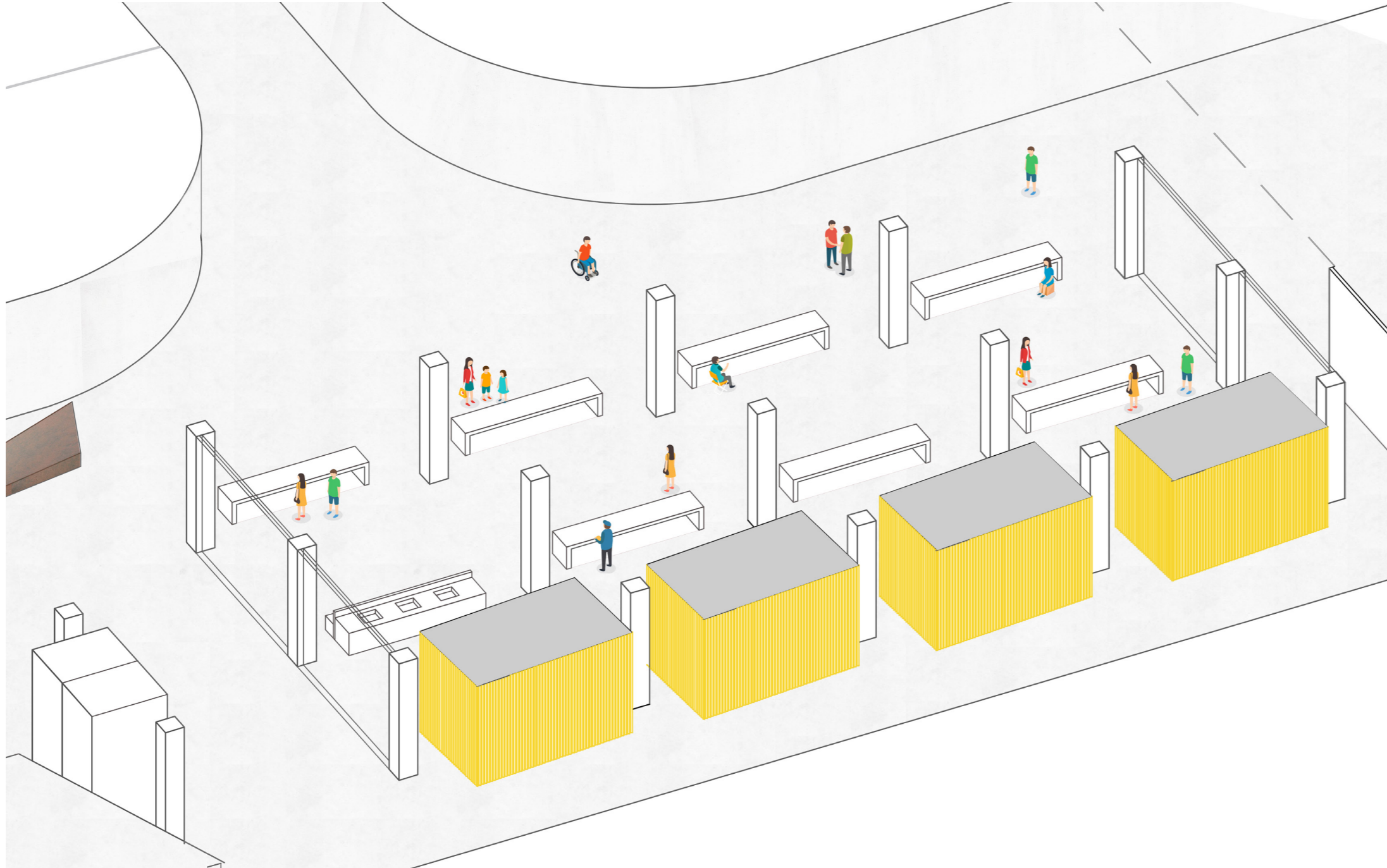
S3 / POHODNA STREHA	d	
	(cm)	
01	betonski tlakovci	8 cm
02	prodec	15 cm
03	drenažni filc	2 cm
04	hidroizolacija	
05	toplotna izolacija	10 cm
06	parna zapora	
07	nosilna konstrukcija	40 cm
08	mavčno-kartonska plošča	1,5 cm

PRILOGA 14
DETAJL FASADNI PAS

M 1:20

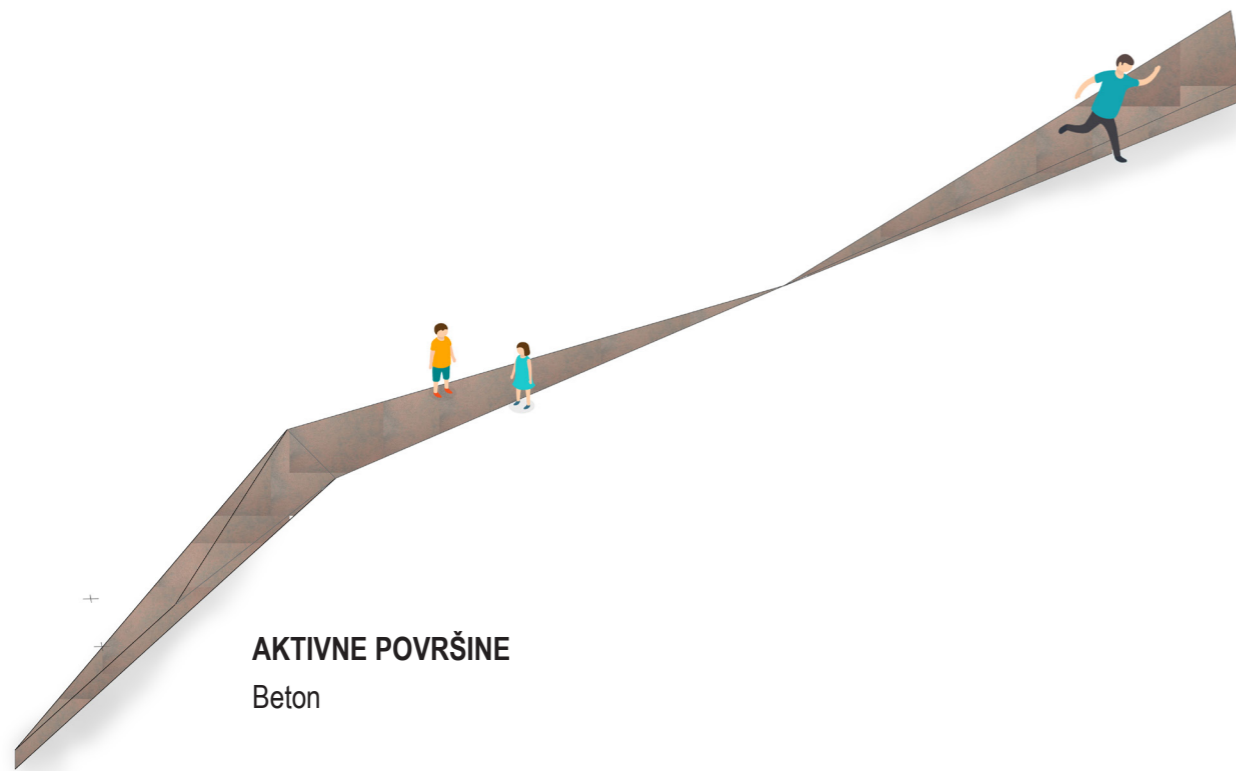

PRILOGA 15
 NADSTREŠEK A
 M 1:100

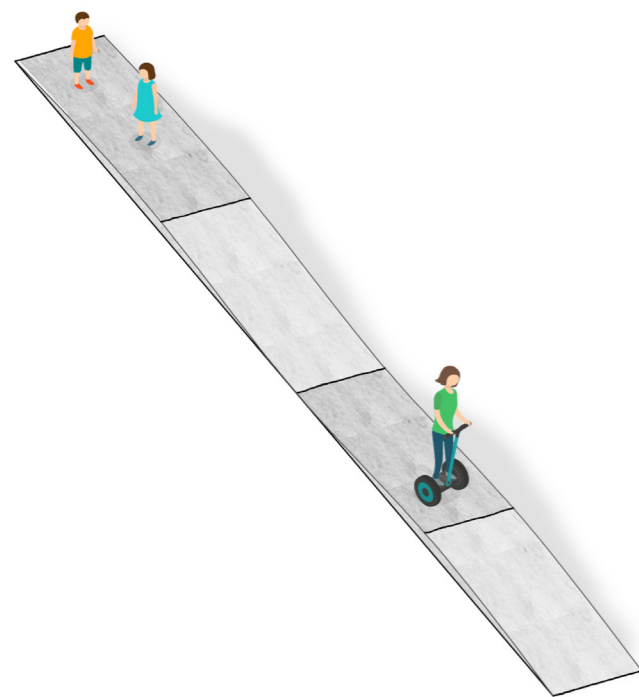

PRILOGA 17
AKSONOMETRIČNI POGLED
KAVARNE

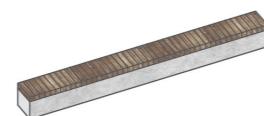
AKTIVNE POVRŠINE
Beton

AKTIVNE POVRŠINE
Beton

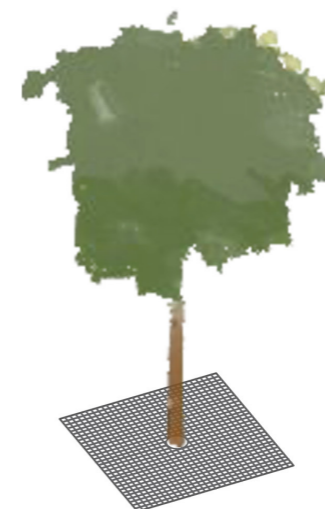
SMETNJAK
ločeni odpadki
Beton, les
višina: 85 cm

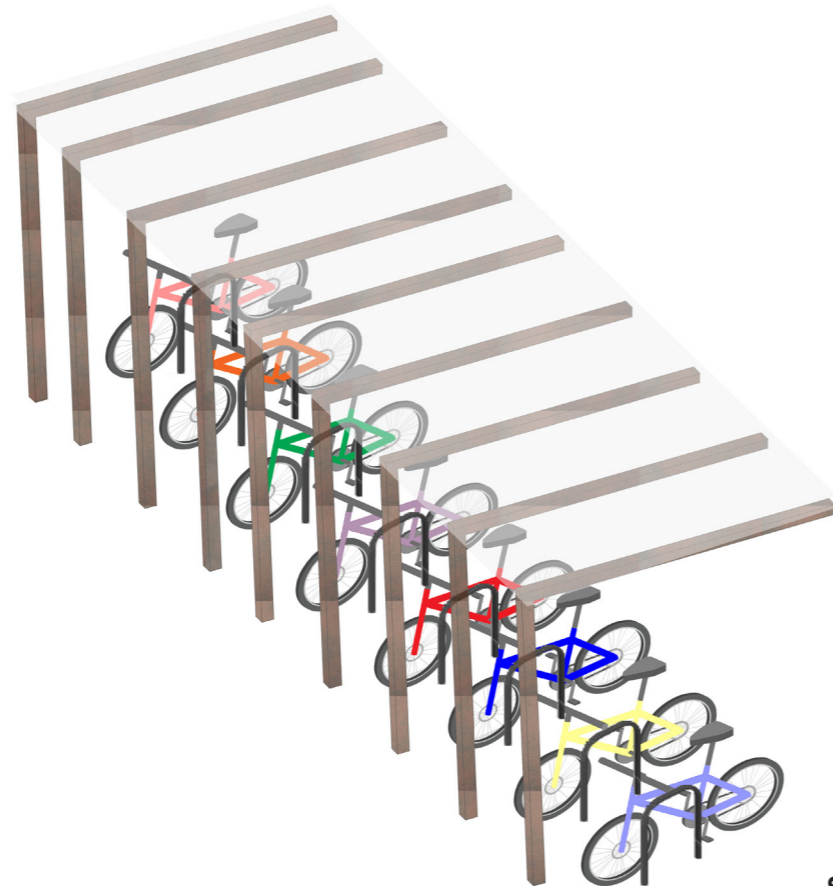
KLOP
Beton, les
višina: 50 cm

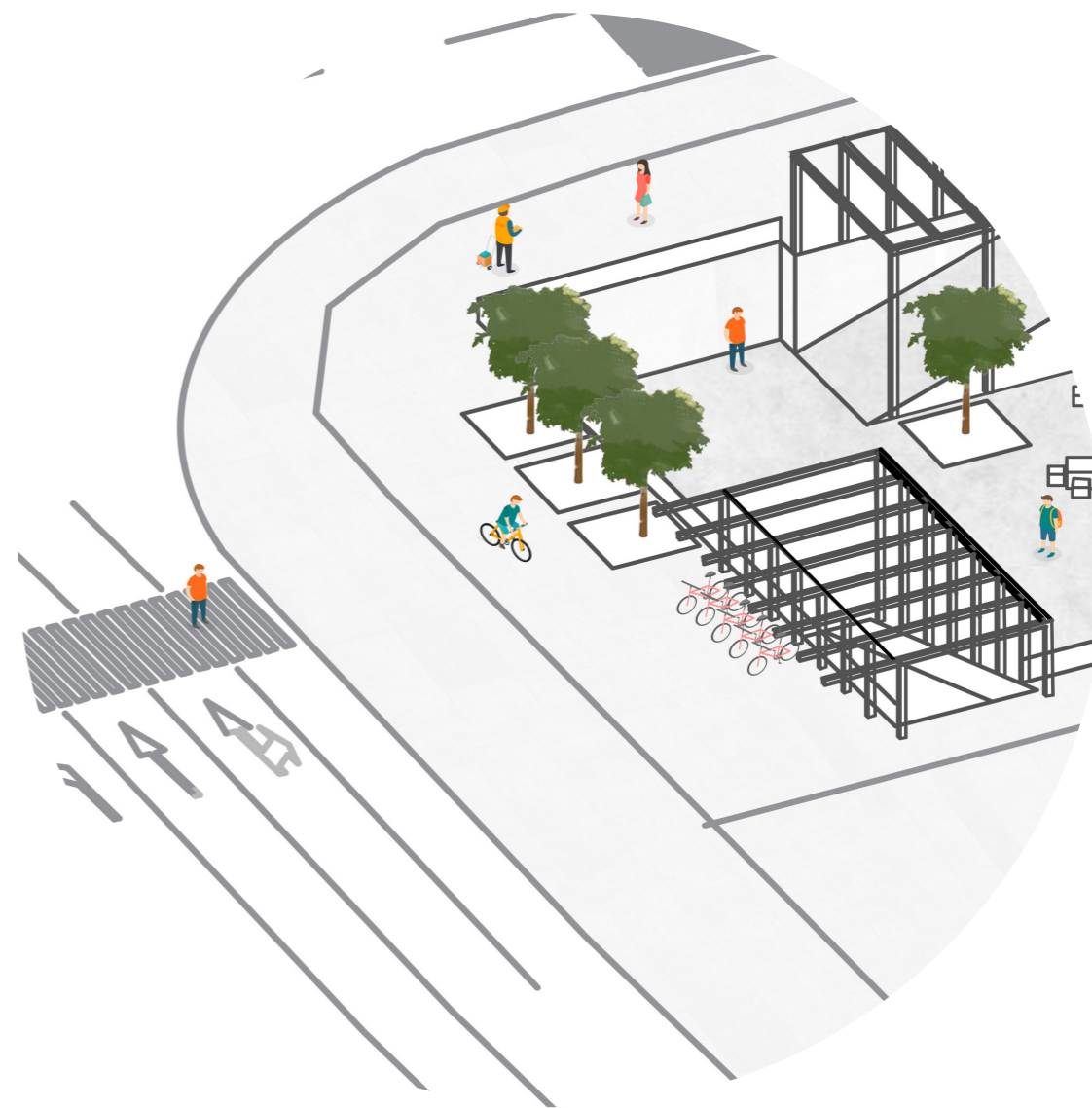
MIZA / PULT
Beton, les
višina: 80 cm

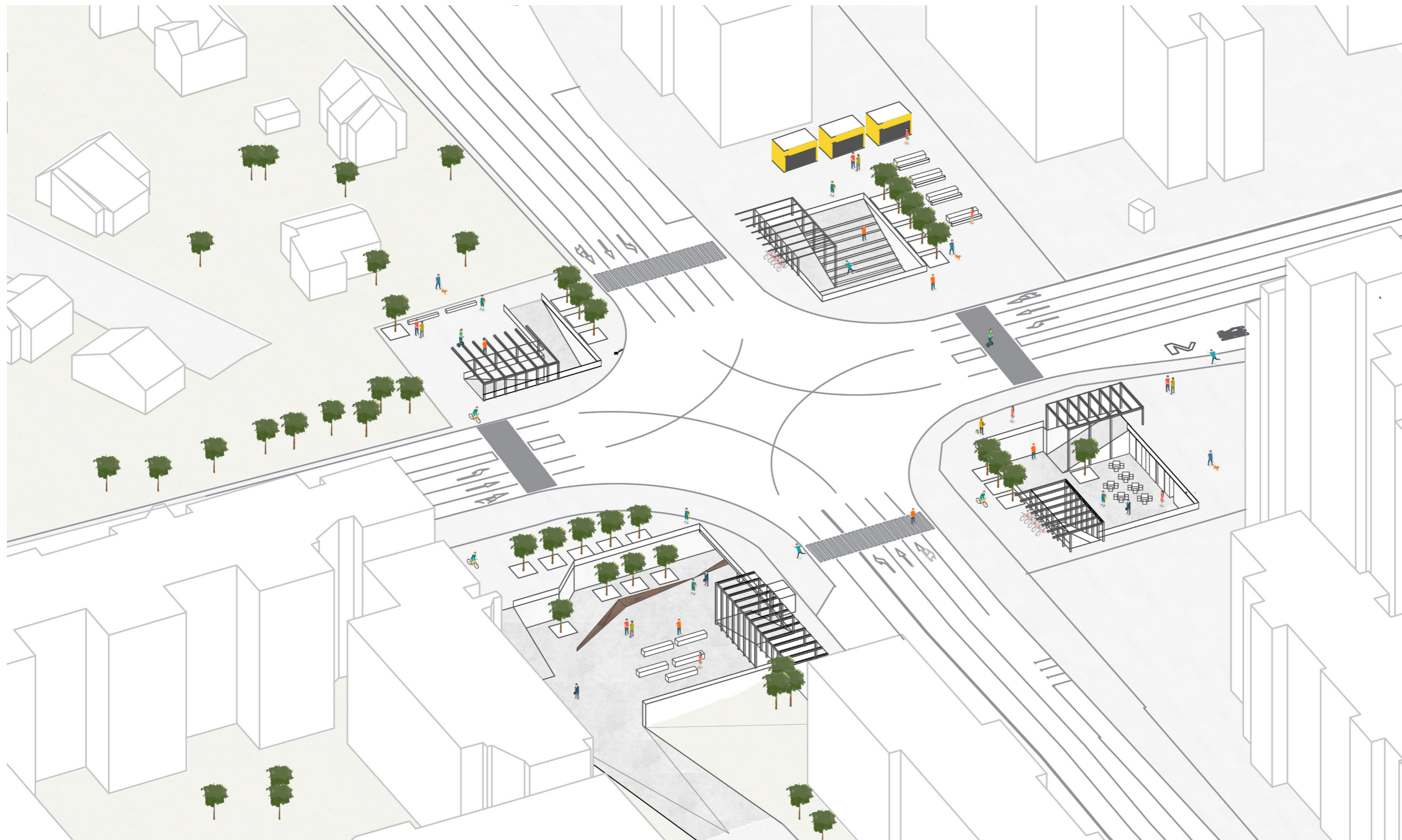
DREVESNE REŠETKE
Visokokvalitetna korozijsko odporna litina GGG 40

STOJALA ZA KOLESA
Jeklo

PRILOGA 20
URBANA OPREMA

PRILOGA 21
AKSONOMETRIČNI POGLED
CELOTNEGA OBMOČJA